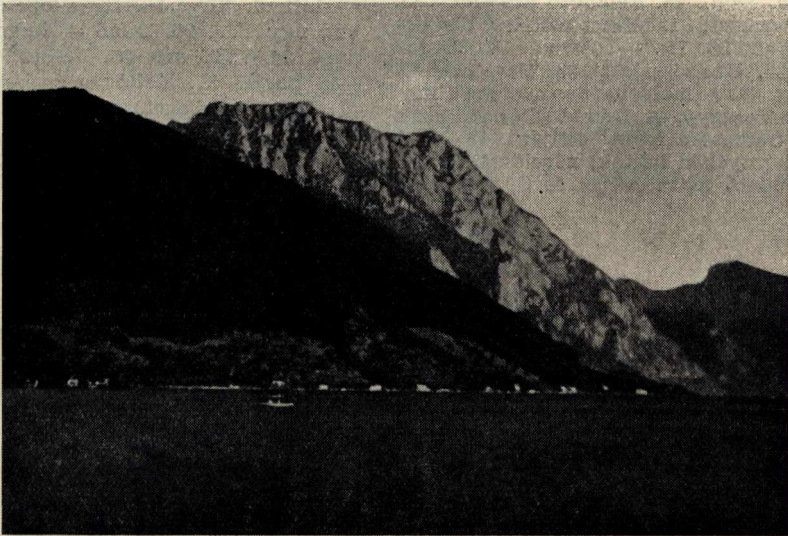

IFJU ÉVEK

KERESZTREJTVÉNY.

(10 pont.)

(Beküldte: **Bruckner József**, Budapest.)

1		2	3	4	5	6	7	8	9	10
	■	11								■
12	13	■	14		■	■	15		■	16
17		18	■	19	19a	20		■	21	
22		23	■	24		■	25			
26		■	26a	27	■	■	28		■	29
30		■	31		■	■	32		■	33
34		35		■	36	37	■	38	39	
40			■	41			42	■	43	
44		■	45		■	■	46	47	■	48
	■	49			50	51			52	■
53										

Vízszintes: 1. Ez a kor jelentette a római birodalom újjáalakítását. 11. Nagy Sándor ázsiai hadjáratában itt találkozott először ellenállással. 12. Te — latinul. 14. Igerag. 15. Száj — latinul. 16. És — latinul. 17. Mutatószó. 19. Nem bent. 21. Női név. 22. Két szó: hol — latinul, névelő. 24. Kettős mássalhangzó. 25. Leány — angolul. 26. Engem — latinul. 26a. Szíd. 28. Felkiáltó szó. 29. rajna. 30. Nemzet. 31. Német előljáró. 32. Annál — latinul. 33. Ha — olaszul. 34. Idegen aprópénz. 36. Utolsó posta. 38. Tazítsd. 40. Sporteszköz. 41. A mohamedánok istene (hely. hib.). 43. Óriáskigyó. 44. Római fillér. 45. e Maria. 46. Összevont német előljáró. 48. K. S. 49. Róma környékén laktak, névelővel. 53. Itt folyt le a döntő csata Athén és Spárta közt.

Függőleges: 1. Kr. u. 31-ben volt. 2. Azonos betűk. 3. Előkelő. 4. Érdekes játék. 5. T. N. 6. Utóirat. 7. Nép (ék. hiányzik). 8. Hímjuh. 9. Csont — latinul. 10. Béke Kr. e. 387-ben — fonétikusan. 13. Róma könyékén laktak + s. 16. Rómát sokat háborgatták. 19. Izomrögzítő. 20. = 24. vízszintes. 18. Annak — latinul. 21. = 18. függőleges. 23. Ki mint vet, úgy..... 25. Dugó — angolul. 27. Stan-num. 28. Tiltó szó. 35. Felkiáltó szócska. 36. —ül párja. 37. Kettőzve családfő. 39. Ö. B. 41. Helység Miskolc mellett. 42. Állj! — németül. 45. Fűszer, névelővel. 47. ... culpa. 49. Dunántúli hegység mássalhangzó. 50. Budapest. 51. Annál — latinul. 52. K. M.

SZÁMREJTVÉNY.

(5 pont.)

(Beküldte: **Filippinyi János**.)

47, 41, 16, 14, 33, 48, 39, 52, 27, 5, 37	= Világosnál szereplő hadvezér.
10, 36, 56, 51, 7, 21, 17	= Némely állat itt leli halálát.
20, 13, 34, 57, 19, 25	= ... ol, bont.
3 32, 11, 35, 9, 44	= Magyar város.
4, 18, 42, 58, 15, 31	= Háziállat.
38, 55, 53, 1, 22	= Börönd.
40, 24, 12, 46, 30	= A töke gyümölcse.
45, 29, 8, 49	= Bús ikerszava.
23, 2, 50, 26	= Filmkomikus.
6, 43, 54	= Jó szolga, de veszedelmes úr.
28	= Mássalhangzó.
1—58	= Népdal kezdete.

IFJÚ ÉVEK

BUDAPEST, 1936. OKTÓBER.

XV. ÉVFOLYAM 2. SZÁM.

Luther Márton: Gyermekek éneke

„Az ige kőszálként megáll.”

Tarts meg Uram igéd szerint,
A sok gonoszt igazd le mind,
Kik Jézust, szíved szent fiát,
Trónjáról letaszítanák.

Mutasd meg Jézus, hogy ki vagy,
Hogy minden Urak Ura vagy.
Védd bús keresztyén népedet,
Hogy dicsérhessünk tégedet.

Szentlélek, drága biztatónk,
Mellénk állj, légy vigasztalónk,
Végóránkon velünk te légy,
S halálból új életre vigy.

Zempléni Árpád fordítása.

*A Luther Társaság
„Ösvény” c. folyóiratából.*

PÁL APOSTOL HADIPARANCSAI:

1. Menekülj!

Timotheus, a „Jézus Krisztus jóvitéze” kitergette asztalán a vezérkari főnök, Pál apostol hadiparancsát és olvasni kezdte: De te, óh Istennek embere, ezeket kerüld; hanem kövessed az igazságot, az istenfélelmet, a szeretetet, a békeséges türeést, a szelídséget. Harcold meg a hitnek szép harcát, nyerd el az örök életet...” (I. Tim. 6:11—12.)

Ha Timotheus nem Pál apostolnak, hanem Julius Caesarnak, vagy Hannibálnak lett volna egyik centuriója, bizonynyal erősen csóválni kezdi a fejét ennek a hadiparancsnak az olvastán. Itt van mindjárt az első kategórikus imperativus: kerüld! Sőt az eredeti görög szövegben még élesebben süvölt a kifejezés: menekülj! Ki hallott már valaha ilyen hadiparancsot: Ha győzni akarsz, legelső és legfontosabb teendőd legyen, hogy menekülj!

Timotheus azonban nem Julius Caesar, még csak nem is Fabius Cunctator tisztje volt, hanem „Jézus Krisztus jóvitéze”. Nem csóváltatta tehát a fejét, nem is küldött gyors stafétát a hadvezérhez a parancs megerősítése és értelmezése érdekében, hanem térdre borulva buzgó imádságban esedezett a mennyek Urához, hogy legyen ereje mindig és azonnal menekülni, valahányszor csak szembe találkozik a gonosszal.

Pál apostol nem átallotta, Timotheus nem szégyenlette ezt a hadiparancsot: kerüld, menekülj! Miért szégyenlenéd hát te, evangélikus diáktestvérem? Az evangélikus név téged is „Jézus Krisztus jóvitézévé” avat. Te is Isten országáért harcolsz. Egész életedben. Meg ebben az új iskolai esztendőben is. Minden csepp tudás, amit az emlékezeted raktáraiba beszállítasz, minden új vonás, amellyel jellemed kikristályosodási folyamata előbbre jut, minden új eredmény, amelyet testi erőd vagy ügyességed szerez meg, mind-mind egy-egy új haditénye az Isten országa hadseregének. Ne felejtse el tehát, hogy a te számodra is a legelső és legfontosabb pontja a hadiparancsnak: kerüld és menekülj!

Tudod te nagyon jól mit kell kerülnöd, mi elől kell menekülnöd, hogy zavartalanul megmaradhass szakadatlanul előremenetelő munkád mellett. Tudod te nagyon jól, miért fognak gyávának, pipogyának, anyámasszony katonájának csúfolni, ha kikerülsz őket, sőt elmenekülsz előlük. Biztosan hömpölyög majd feletted is a hahota, biztosan kikiáltják rólad is: nem igazi férfi. De te ne gondold velük! Figyelj a hadiparancsra és menekülj!

Ha valaki férfi volt, Pál apostol az volt. Ha valaki bátor ember volt, Pál apostol az volt. S mégis ő adta ki ezt a hadiparancsot: menekülj! Mert a gonosszal való tusakodásban ez a férfiasabb, ez a hősiesebb dolog. Melyik nagyobb teljesítmény ugyanis: két kilométert úszni a rohanó folyó sodrával, vagy két métert az árral szemben? Melyik hősiesebb munka: odavetni a gyeplőt a vadcsikó nyakába és engedni, hogy rohanjon velünk, ahová akar, vagy acélizmokkal ellenefeszülni és betörni a kocsihúzásba? Mihez kell nagyobb erő: rágyújtani az első cigarettára, vagy egyszersmindenkorra eldobni az utolsót? Tehát nem az a legény, nem az a férfi, nem az a hős, aki beleveti magát a szenvedélyek árába, engedi magát elragadni a vágyai tüzes csikáin, hanem aki ellene tud állani a testében lakó gonosznak és el tud futni a kísértés örvénylő közeléből.

Fel tehát az új harcra bátran! Szorítsd szivedhez és tartsd be hűségesen a hadiparancsot: menekülj a gonosz elől! Ne szégyeld ezt a hadiparancsot, ne félj a gúnykacajtól! A világ legnagyobb Hőse, a legkeményebb Férfia, aki nem jajdult fel ostorcsapások, átszegeztetés és keresztre feszítés kínjai alatt sem, az adta tanítványai szájába ezt az imádságot: szabadíts meg minket a gonosztól!

Farkas Zoltán

GYÓNÁS IDEGEN FÖLDÖN

Az Irottkö volt a legnagyobb hegy, amit életemben láttam.
Dachstein! Te még nagyobb, fitymálva nézel rám, mert e hátizsákban se kötél nincs, se jégkapocs.
Koldus bújdosóként bujkálok félelmes ráncaid között.
Ha egy kis törmelék ingatag lábamnál a mélybe csörög, én félénken megremegek.
Gleccsereden, a sziklasöprő jég szakállon hason csúszik s vacogva nézem az ősz agyart,

a kopasz, mogorva csúcson, ahogy az erőmet rágja.
Szakadéknál beléd símulok könyörgő, szilaj erővel, mert a szemem megtelik frissen ásott hívó temetővel:
pedig én élni szeretnék.
Örömben, felejthetetlen tó-szemedben megfürödtem.
S meggyónom: én, lapályi ember negyven évig böjtölgettem, hogy e Magasságot átöleljem.

Bakó József.

Damjanich imája

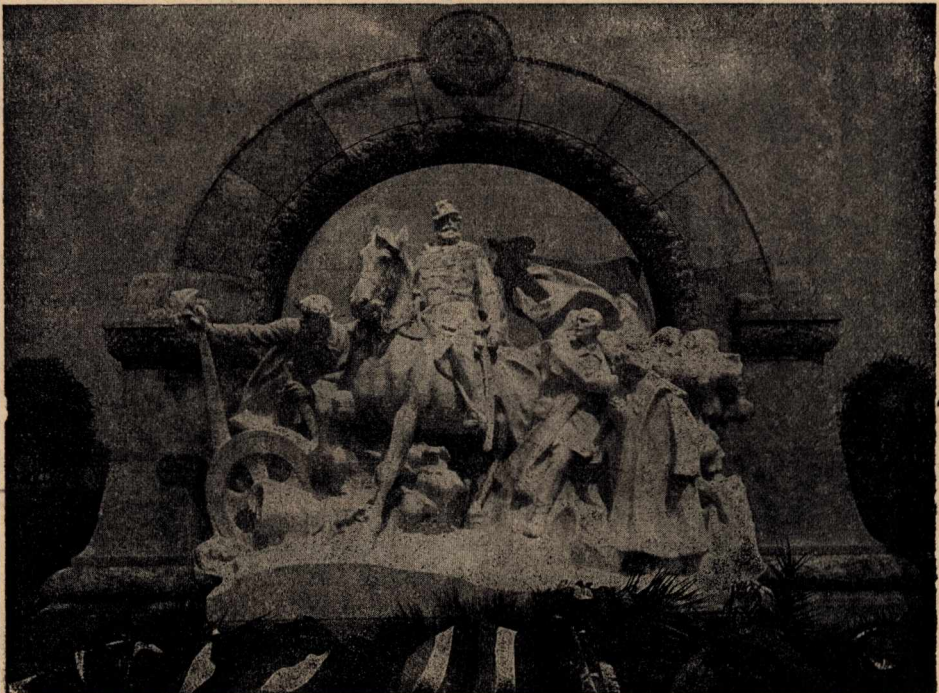
Mindenségnek ura, hozzád bocsátom esdeklésemet. Az elválás rettentő órájában Te erősítettél meg engemet, adj erőt továbbra is atyám, hogy a keménypróbát, a gyalázatos halált, mint férfiu állhassam ki.

Hallgasd meg óh fő Jóság forró kérésemet! A viadalokban és csatákban Te vezéreltél, óh jó Atyám, Te engedted azokat kiállani, de mentő karod némely kétes harcokban sértetlenül véde meg. Legyen neved örökkön örökké áldott. Oltalmazd óh Mindenható az én szerencsétlen hazámat a további véstől, lágyítsd szívét az uralkodónak a hátra maradt társak iránti kegyességre s vezérelj annak akaratát bölcseséggel a népek javára.

Damjanich domborműve az aradi vértanúk szobrán.

Álld meg Aradot, álld meg a veszedelembé sodrott szegény magyar hazát. Te ismered óh Uram az én szívemet

Damjanich szobra Szolnokon.

(Rudnai Béla és Gondos Imre szoborműve.)

s lépteimnek mindegyike tudva van mesen s engedj a másvilágon kegyel-
nád. Azok szerint ítélj meg kegyel- elfogadást találnom. Ámen.

Luther és a diákok

élreértések elkerülése végett előre bocsátom, hogy e sorokban nem a kis diákokról lesz szó, azonban ez nem azt jelenti, hogy mondani valóm nekik nem szól. Sokat tanulhatnak belőle ők is, de természetesen még többet a nagyobb diákok, akik már egy év leforgása után esetleg „hallgató urak, vagy kisasszonyok” lesznek valamely főiskolán.

Abban a hiszemben tehát, hogy Luther egyénisége az ev. tanuló ifjúság körében minden vonatkozásban szeretetet és érdeklődést keltő téma tárgya, elkezdem mondanivalómat oly hűséggel, amint azt a rendelkezéseimre bocsátott adatok megengedik.

Az 1508-i téli félév elején a wittenbergi egyetemre új tanár érkezik. Luther Márton, ágostonrendi barát, a filozófia előadója. Rendkívül nagy buzgósággal és komolysággal lát munkájához.

Tanítványai nagyon szeretik, mert mindig szépen, lelkesen magyaráz és még azért is, mert — amint egy tanítvány róla feljegyezte — előadása közben minden latin szót pontosan és szépen németre is fordít.

Nem csodálkozhatunk tehát, ha a tanítványok mindenfelől Wittenbergbe özönlenek, különösen azután, hogy a 95

tételt a vártemplom kapujára kiszöngelve, a figyelmet magára irányítja. Már 1516-ban beiratkozik az első svéd diák, 1518-ban megérkeznek az első svájciak, akiknek száma azután folyton növekszik. 1522-ben már két franciával is találkozunk. Ugyanezen évben dánok, osztrákok és lengyelek is akadnak hallgatói között. Az osztrákok közé bizonyosan a magyarokat is beszámították, mert akkor éppen úgy, mint még századokkal később is, a magyarokat külföldön sokszor az osztrákok közé sorolják.

Wittenbergnek ily módon nemzetközi hírneve lesz. 1506—1510-ig a wittenbergi egyetem a német egyetemek között az ötödik helyen áll. A legtöbb hallgatója volt 1520-ban: 579 és azután éveken át az első helyet tartja meg. Luther már 1519-ben panaszkodik levelében Spalatinnak, hogy a városban nincs elegendő lakás a diákok számára. A szász választó fejedelem udvari papja 1520-ban azt írja Böcs Frigyesnek, hogy a Luther előadásán 400 hallgatót is megtudott számlálni. Az általános és évekre visszamenő statisztika alapján azt állíthatjuk, hogy az összes wittenbergi diákoknak kétharmad része Luther tanítványa.

Érdekes feljegyzést olvashatunk egy diákról, aki szülei akaratának ellenére a lipcsei egyetemre megy, de mikor meghallotta, hogy Wittenbergben „az

Luther, a gyermekek barátja.

isteni igazság megnyílt, úgy cselekszik, mint a méh és a virágnak tiszta mézét szívni Wittenbergbe jön és a mérget a pókoknak hagyja.”

A többi egyetemek elnéptelenednek. Eck János az ingolstadt-i templom szószékéről keserűen panaszkodik: „Hogya Luther nem volna, úgy sok tanítványunk lehetne.” Freiburgban összesen 6 hallgató van. A heidelbergi szenátus panaszkodik, hogy több a tanár, mint a

diák. A bécsiek is neheztelnek, hogy Luther minden diákot elvon tőlük és a diákszobák üresen állnak.

A diákság számának emelkedése minden város részére nagyjelentőségű. Megnövekszik a forgalom, a gazdasági élet új lendületet nyer. Nem is szólva arról, hogy a kisebb városokban a diákság jelenléte egész társadalmi rétegnek nyújt megélhetési lehetőséget. Wittenberg Luther megérkezése előtt szegény jelentéktelen város, telis-tele kicsi, régi, alacsony faházakkal, de azután az egész város képe megváltozik.

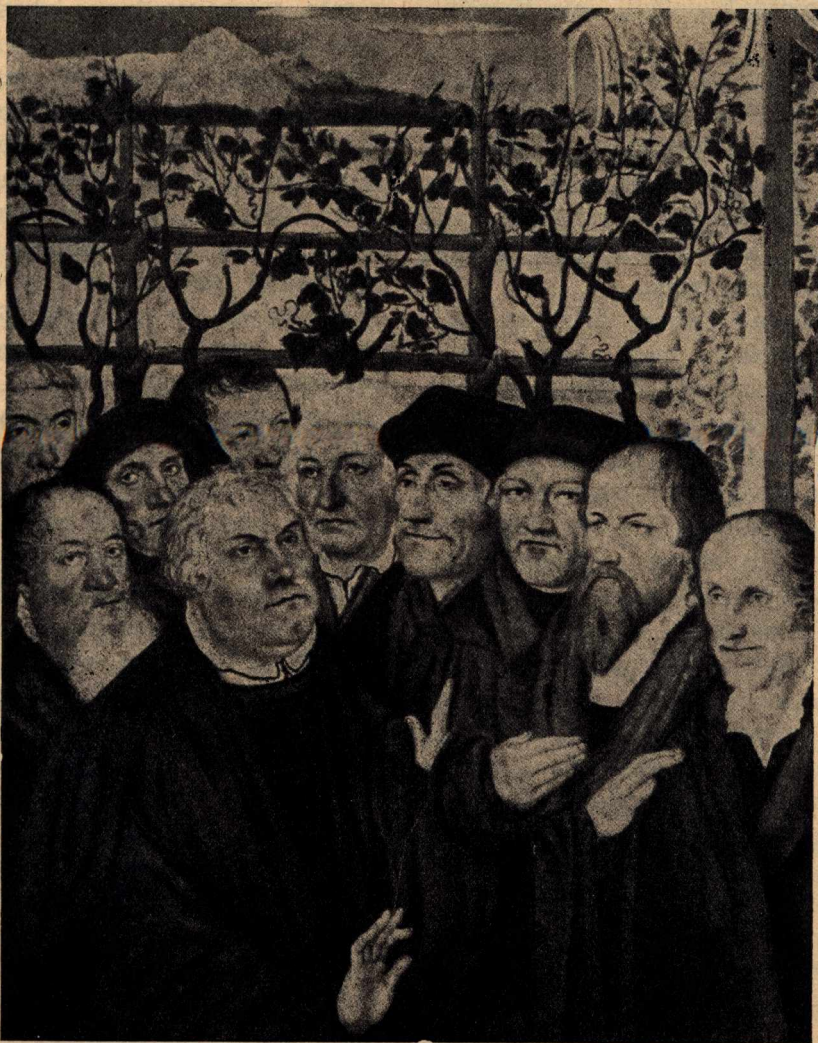
Elképzelhető-e, hogy a sok diák a szélrózsa minden irányából csak azért sereglett össze, hogy nyugodtan és szelíden hallgassa mesterük szavát és szorgalmasan jegyezze gondolatait? Nem érdekelt volna őket a világ folyása? Az ifjú vér heves, szíve lelkesedő minden szép és jóval szemben, acélos akarattól hevített lelke az igazságért, ha kell, síkra száll és minden akadályt legyőz, lerombol. Még elgondolni is lehetetlen, hogy amikor a császári és pápai trón inogni kezd és az emberek lába alatt a föld szinte megindul, hogy akkor a diákság az iskola padjaiban nyugodtan üljön és ne törődjék a világ sorsával! E feltevést hazánk történetében is megcáfolják az 1848-as események.

Az a diákság, amely Luthert olyan szereti, nem marad érzéketlen ügyével szemben sem. Melléje áll, amennyire ereje engedi, oltalmazza, védelmezi és ez által Luther önbizalmát és erejét sokszorozza. Előre az Evangéliumért és Lutherért! Ez jelszava. És az egyház reformálása szíven fekszik a diákságnak nemcsak Wittenbergben,

hanem mindenütt, ahová a lutheri lel-
kület a főiskolákra eljut. Túlzás nélkül
mondhatjuk, hogy a diákság egész a sí-
rig odaadó hűséggel kíséri őt.

1517-ben Tetzel János az Odera mel-
letti Frankfurtban a theológia magán-
tanára lett. Tanításait, tételeit 1518-ban
egy barátja Wittenbergbe hozza. A ki-
nyomatott példányokból egyesek vesz-

nek a diákok közül. Mások pedig az
árúsító kezéből azokat kiragadják és
széjjel tépik. A diákság gyűlést tart és
miután megállapítja, hogy a tételekben
foglaltak ellenkeznek a 95 tétel és a
reformáció gondolatával, elhatározza
azoknak elégetését. Délután minden
diáknak a piacon kellett lennie, ahol a
még meglévő 800 példányt máglyán

A reformátorok csoportja Cranach: „Lázár feltámasztása” c. festményén.

égetik el. Az esemény nagy feltűnést kelt, de senki nem vonja őket felelősségre. Így védelmezik a diákok a maguk módján a 95 tételt.

1518-ban Luther Heidelbergben vitázik. A vitánál jelen van a diákság is és egyik hallgatója elragadtatással számol be arról a rendkívüli hatásról, amellyel a diákság lelkét is megragadta. „Mintha Pál apostol éles elméjében gyönyörködtünk volna”, írja beszámolójában.

Amikor a Luthert kiátkozó bulla megy, hogy Eck Jánossal erejét összemérje — egy szemtanú bizonyossága szerint — a kocsijának két oldalán alabárdos és lándzsás diákok kísérik „urokat”. Nyár lévén, a gyalogolás nem okozott különösebb nehézséget.

Amikor a Luthert kiátkozó bulla Wittenbergben is meg akarta akadályozni, hogy Luthert az ifjúság hallgathassa, az ifjúság nem törődve a következményekkel, még buzgóbban, szinte tüntetően látogatja Luther előadásait, kivéve egy pár „nyúl szívűt”, akik ijedtükben még a várost is elhagyják. Sőt egy csoportja a diákoknak átmegy Lipszbe is és az ottani kollégákkal együtt az átokbullát kieszközölő Ecket kigúnyolja és megfélemlíti. A városban tíz helyen fenyegető tartalmú röpiratokat ragasztanak ki. Az utcákon csoportokban vonulnak fel és gúnydalokat énekelnek. Az egész város nagy izgalomban van, hisz csak a wittenbergi kollégák 150-en vannak.

Az erfurti diákság még radikálisabb. Az átokbullának megjelent példányait összegyűjtik és széttépve a folyóba dobják: „Hadd ússzék el ez a vízhólyag, amint a gúnydal mondja. Egyesek a

diákok közül rögtönítélő bíróságot alakítanak és ez elé magát Ecket is megidézik. Természetesen nem jelenik meg.

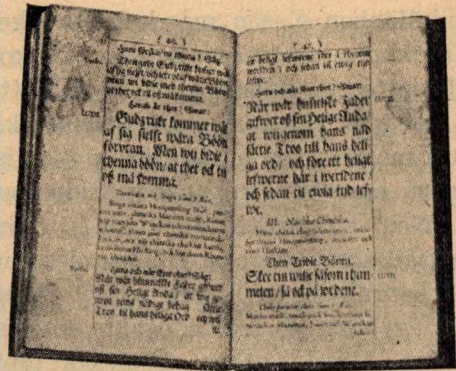
Ezekből is láthatjuk, hogy az ifjúság méltán rászolgált arra, hogy az átokbullának 1520. dec. 10-én tartandó nyilvános elégetésének ünnepélyére meghívassék. Reggel 9 órakor a diákság már gyülekezik az Elster kapunál. A bulla elégetése után Luther és kísérete visszavonulnak lakásukba. De nem így a diákság! Néhány száz diák visszamarad, körülállják a máglyát és egyesek harsány hangon a „Te Deum”-ot éneklük, mások pedig ünnepélyes temetési szertartást utánoznak. Ebéd után egy parasztszekeret kerítettek, amelyre néhány álarcos diák fejszéssel és késekkel felfegyverkezetten foglal helyet. Az egyik közülök a kocsi szerepét játszva, a lovakat hangos ostor pattogatással ösztökéli. A kocsi első részében négy fiú ül és héber mondásokat darál. Mellettük egy zászlótartó négy öl hosszúságú bullát lebegtet egy még hosszabb rúdon és a bulláról azt hirdeti, hogy húsz aranyért vették Rómában. A kocsin áll még egy trombitás is, aki egy cserép trombitából olyan förtelmes zajt csap, hogy mindenkinek a figyelmét magára vonja. A jobbjobban tartja a trombitát, a baljobban pedig kardot szorít, amelynek hegyére egy lelógó pecsétű bűnbocsátó cédula kétszeresen is fel volt szúrva. Egy másiknak a hátán sűrű sorokkal beírt papírlap ékeskedik, amelyen nagy betűkkel ez olvasható: „Luther főellen ségeinek, a dominikánusoknak és a főinquisiteoroknak a tiszteletére.” A kocsi aljában rózsecsomó és vágott fa hever.

A szekeret azután még jobban ki-

díszítik; a gimnázium udvarán még több filozófiai iratot és Ecknek, valamint más egyházi íróknak a könyveit rakják fel. Ismét felhangzik a héber ének, harsog a trombita a kocszi a kísérő tömeg nagy tetszésnyilvánításai között megindul és megérkezik a máglyához. A tűz délelőtről még nem aludt ki, mert néhány diák annak élesztésére ott maradt. Erre még egyszer megszólal a hatalmas trombita és a tömeg a máglyát körülállja. A kocsiról leszállnak a diákok és az ottlévőkkel együtt körülállják a máglyát. Ismét felhangzik a Te Deum, majd utána a Requiem aeternam. Közben a kocsisnak öltözött diák összetákoltszószékre lép és a bullát olyan megjegyzések kíséretében olvassa fel, hogy mindenkit erős hahotára kényszerít. Még több humoros tartalmú írást is felolvas, majd az emelvényről leszállva, az elégetendő „gonosztévők” engesztelő miséjének költsége fedezésére pénzt gyűjt. Végül a könyveket, a zászlókat és a bullát mind a tűzbe veti. Amint a tűz pattogott, egyesek tűzes karókat tartanak kezükben és arra égő könyvlapokat szúrnak, mások gúnydalokat énekelnek, közben pedig hangos megjegyzések röpködnek a pápáról és hiveiről. Miután még a hamuval is tréfát űznek, komédiázásukat befejezve, hazamennek.

Hasonló eset történik ugyanebben az évben Löwenben is. Alexander pápai nuncius Luther iratait akarja elégetni, de a diákság megakadályozza és Luther írásai helyett egész csomó gyűlölt iskolakönyvet és filozófiai „szamárságot” égetnek el.

A wormszi birodalmi gyűlésre is elkíséri Luthert egy-két tanítványa. Ut-

A legelső könyv, melyet az amerikai indiánok nyelvére lefordítottak, Luther kiskatéja volt.

közben Erfurtban szállnak meg, ahol a diákság olyan fogadtatásban részesíti, mint máshol sehol sem. Az egyetem rektora Luthert már a város szélén fogadja és vele a diákság hatalmas tömege, köztük negyvenen lóháton és az érkezőket meleg ünneplésben részesítik. Április 6-tól 8-ig tart az akadémia és a nép ünnepélyes hódolata Erfurtban, ahol Luthert, mint az „égből küldött mestert” dicsőítik.

De nem folytatom tovább! A diákságnak Luther iránti szeretete, mint már említettem, elkísérte őt egészen a sírjáig, sőt még azon túl is szívébe zárta. Sem idő, sem hely nincs itt arra, hogy ennek bizonyosságait itt felsorakoztassam. Luther szerette az ifjúságot és az ifjúság is vég nélkül lelkesedett érte, megértette, követte őt minden akadályon keresztül. Luther nemcsak oktatója volt a diákságnak, hanem atyja is, amikor szükségét látta, bizony kemény szavakkal is megdorgálta őket. Erre akkor adódott először komolyabb alkalom, mikor Tetzeltételeit elégették. Luther ekkor még a templomi szószékről is kifejezést adott rosszaságának.

Nemkülönben élesen megdorgálta őket az átokbulla elégetése napján, amikor az ismertetett módon jártak el. Tette ezt pedig az előadási órán. Sokszor kikelt a mértéktelen mulatozásuk ellen is. Szigorú szavakkal róttta meg italozásukat. Nem helyeselte táncukat és éjjeli szerenádjaikat sem; és mindezzel szemben szorgalmas tanulásra intette őket, mint egyetlen és legfontosabb kötelességükre. Mivel Luther nemcsak tanította, hanem nevelte is az ifjúságot, ezt megéreztek tanítványai. Mély tudásá-

ért, tiszta elveiért, meg nem alkúvó igazságosságáért, rendíthetetlen bátorságáért rendkívül nagyra becsülték és ragaszkodtak hozzá, követték elveit és lettek a reformációnak legodaadóbb hívei, nemcsak Németországban, hanem más országokban is; amint ezt a mi magyar ev. egyházunk történetéből is nagyon jól tudjuk.

Véssük jól szívünkbe az elmondottakat és legyen ez felszólítás, sőt kötelezettség számunkra!...

Labossa Lajos.

A tisztelendő úr

Irta: *Laki Tibor.*

Csöndes éjszaka borult az alföldi falura. Szép holdvilágos, nyári éjszaka. A hold telt korongja zöldes-sárga fényvel világította meg a fehérfalú, zsupfedeles házakat, a púpos szalmakazlakat és a házformájú asztagokat. Minden tárgy éles árnyékot vetett. Kísértesen csöndes és mozdulatlan volt a falu. Még a kutyák se ugattak, a nagy hőségtől eltikkadva mozdulatlanul heverték az eresz alatt, legfeljebb akkor figyeltek fel, ha az átforrósodott tetőn egy-egy nádszál megroppant.

Csak a községháza udvarán, a jegyzőlakás verandáján égett egy lámpa, annak lángja köré gyűltek az éjjeli lepkek és lejtettek bolondos táncot, míg szárnyukat megperzselve le nem hullottak. Itt beszéd is hallatszott. A tisztelendő úr, a fiatal segédlelkész búcsúzkodott. Elköszönt a jegyzőtől, a jegyzőnétől és a leányuktól. A lánytól kétszer köszönt el. Másodszor a rácsos kiskapu-

ban, ahová lekísérte őt a lány. Tehette, hiszen a menyasszonya volt. A tisztelendő úr jegyben járt a jegyzőkisasszonnyal. A szép, gőgös, büszke jegyzőkisasszonnyal, — ahogy a faluban a kissé rátarti lányt emlegették.

Mikor bereteszelte maga mögött az alacsony lécajtót, hosszú léptekkel indult meg a széles utca másik oldalára, a paplak felé. Délceg, szikár alakja a poros útra hosszú árnyékot vetett, ami minden lépésnél megrezenve ugrált előtte.

Néhány éber kutya elvakkantotta magát a lépések zajára, de ő csakhamar eltűnt a szélestornácú paplak ajtaján.

Jegyzőéknél is eloltották a lámpát és most már teljes mozdulatlanság szakadt a falura.

*

Már az ágyban feküdt, de nem jött álom a szemére. A nagy hőség miatt nem tudott aludni, hánykolódva forgo-

lódott. Belső nyugtalanság is bántotta. Jövője foglalkoztatta. Néhány hét választotta el a lelkészválasztástól, amikor élete döntő fordulatát remélte. A hívők megszerették a szépbeszédű, deli fiatalembert és ő biztosan hitte, hogy akkor élete biztos, végleges révbe jut. Menyasszonyára gondolt, a megtartandó esküvőre és egy munkában gazdag élet napjait rajzolta maga elé.

Ekkor szükülő vonyítás hasította ketté a falu mozdulatlan csendjét.

Utána rögtön vad ugatásba és ijedt nyüszítésbe kezdtek a többi kutyák is.

Meghökkenve ült fel ágyában.

Mintha kiabálást hallott volna...

Mikor az ablakhoz lépett, rémült kiáltást hallott:

— Tűz van!

Utána még két-háromszor hangzott elnyújtott hangon:

— Tűz van! Tűz van!

Magára kapta ruháját és már az utcán is volt.

Kiabáló emberek jöttek elő innen is, onnan is. Lobogó fehérben szaladtak az emberek, az asszonyok kócos hajjal visítottak.

— A felvégen ég!

— Tűz van! Tűz van!

Akkor már a harangot is félreverték.

Egyik ember lovakat hajtott, másik vasvellával szaladt. Feltűnt az első lajtos kocsis is.

Mindenki a felvég felé szaladt.

Szél is támadt. A nagy hőség után vihar volt készülöben. Borulni kezdett az ég és tompa dörgések hallatszottak. Apró szélörvények kavarták fel az út porát és lobogtatták meg a kiszáradt

szalmatetőkön vígan lakmározó lángokat.

Odaállt a fecskendőhöz és segített nyomni a szivattyú karját. Egyenletes ütemben pumpálták a vizet, közben félszemmel azt nézte, mi történik körülötte.

Nagy zűrzavar volt. Bekötött szemű tehenet vezettek ki az istállóból. Egyik fáról megperzselt szárnyakkal, ijedt kotkodácsolással repkedtek le a tyúkok. Volt, amelyik elvakulva a hirtelen fénytől, egyenesen a lángok közé repült.

— Hol a Mária — kérdezte az egyik asszony.

— Az ám, hol van? Én nem láttam.

— Jézusom, tán bennég... — sikoltotta az előbbi asszony.

Erre abbahagyta a pumpálást.

— Mit mondott? — fordult az asszonyhoz.

— Jaj tiszteletes úr, nincs sehol a Mária, biztosan bent van és odavész.

— Ki kell menteni azonnal — fordult a legényekhez.

— Már késő! Nem lehet bemenni — mondta egyik gazda.

— Minden percben beszakadhat a tető — toldotta meg a másik.

— Dehát csak nem hagyjuk odaveszni azt az asszonyt a szemünk láttára — háborodott fel a lelkész.

— Szegény Mária, most egy éve temette el az urát — sápitozott egy asszony.

— Be kell törni az ajtót — rendelkezett a lelkész.

Két legény egy kocsiruddal betörte a vékony ajtót.

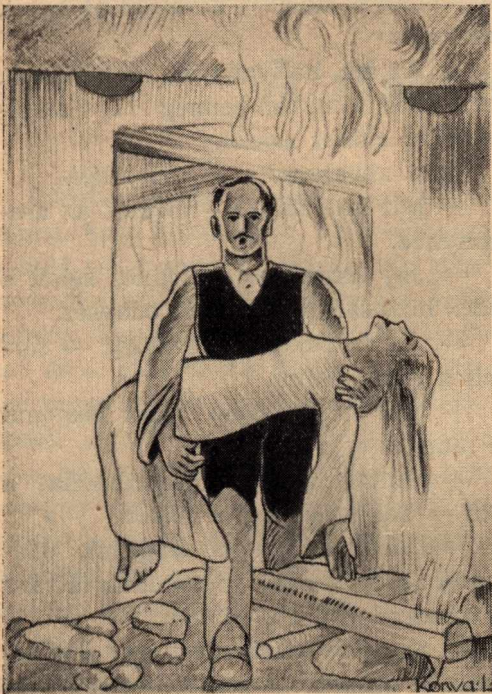
— Emberek, ki megy be?!

Akire ránézett, lesütötte tekintetét vagy elfordította fejét.

— Majd én bemegyek.

— Vigyázzon, tiszteletes úr!

Ezt már nem hallotta. A füst könnyesre marta szemét. Tapogatózva ment előre a szobába. Valaminek neki ment. Egy szék dült fel hangos puffanással. Egyik sarokból nyöszörgést hallott, arrafelé tartott. Fuladozni kezdett a nagy füsttől, de nem fordult vissza. Tapogatózva megtalálta az ágyat és a fekvő asszonyt. Átnyalábolta, úgy igyekezett kifelé.

— Hála Isten, csakhogy sikerült — mondták, mikor az ájult asszonnal kiért.

A szomszédok ápolásba vették az asszonyt, ő meg szédelegve ült le és ve-rejtékes homlokát törülgette. Arca, ruhája tele volt korommal, pernyével.

Megdörrent az ég, feltámadt a szél és a lángok magasra csaptak. Már az ajtófélfája is égni kezdett.

— A kis Katica is bent van — ijedt fel az egyik asszony.

— Az már bent is marad — felelte szárazon egy ember.

— Szegény kislány.

Fásultan, kimerülten nézett az előtte álló asszonyra.

— A Mária kislánya — tette magyarázólag hozzá az asszony.

— Az is bent van? — állt fel tancstalanul.

— Bent, a szegény lelkem.

— Be kell menni érte.

— Istenkísértés volna — mondta az előbbi gazda.

Nézegette a lángban álló házat. Aztán odafordult az emberekhez:

— Öntsenek le vízzel.

Azok értetlenül nézték a lelkészt.

— Nem értik?! Öntsenek le vízzel — indulatoskodott.

Erre két legény vödört kapott és végigöntötte.

— Már a Balog Gazsi háza is ég — jött szaladva egy ember.

Felnézett az égre. Haragos villámok cikkáztak a sötét felhők között.

Aztán megindult a füstöt okádó ajtó felé.

— Majd még ő pusztul benn — mondta sápadt arccal egy öreg paraszt.

— Mégegyszer bement — mondta dermedten a másik.

— Nem kellett volna engedni — állt meg a harmadik.

Többen odaálltak és szótlánul, mereven figyelték az ajtót. Hosszú, dermedt pillanatok voltak.

Akkor nagy zuhanással lecsúszott

az egyik tetőgerenda és beszakította az ajtót is. Ugyanakkor lépett az ajtóba a lelkész is, karján a kislánnyal.

Rémülten sikoltott fel mindenki.

A lelkész elvágódott és a gerenda alá került.

Többen odaszaladtak. Ki is húzták mindkettőjüket.

Később kocsira rakták az ájult és összeégett papot, meg a nyöszörgő kislányt és vitték a városi kórházba.

Már az úton poroszkáltak, mikor hangos dörrenésű villám világította meg a sötét éjszakát. A lovak ijedten ágaskodtak, a kocsis meg kalapja alól az égre nézett fel.

Utána vad zuhogással ömleni kezdett az eső. A kocsis rövidebbre fogta a szárazakat és visszanezett a messze világító falura:

— Ez legalább megállítja a lángokat.

* *

Egy óra volt. A diákok éppen jöttek haza az iskolából. A dunántúli kisváros utcái megteltek csoportosan siető vagy beszélgető fiúkkal.

Kovácsék diákszobájába is egymás után érkeztek a diákok.

Elsőnek Gyuri érkezett, a másodikos. Persze, mert ő már csöngetés előtt összerakja nagy titokban könyveit és mikor a tanár úr feláll, már a hóna alatt van a könyvcsomó és elsőnek jön ki az osztályteremből.

Utána jön Lajos, a hetedikes. Ő csak azért nem előzi meg Gyurit, mert nála „felsős” méltósága tiltja az ilyen szeles kirohanást az iskolából.

Utolsóinak Jóska fut be, a „szecska”. Neki még nincs gyakorlata a gyors pakolásban, hiszen még csak néhány napja diák. A lépcsőkön félrelökik, az utcán

lehagyják a szelesebb, régi diákok. De ez nem izgatja; nyugodt, méltóságteljes léptekkel rója az utat, átérezve diákvoltának méltóságát és kiélvezve a diákélet ujságának minden ingerét.

— Jó napot, szervusz — köszön mikor belép.

A „jó napot” a hetedikesnek szól. Őt nem meri tegezni, mint Gyurit. Lerakja könyveit, aztán megáll Lajos előtt, aki fütyörészve manikürözi körmeit az ablaknál. Csak áll és nem szól. Látszik rajta, hogy szeretne valamit, de nem meri elkezdni.

— No, mi baj? — szánja meg végre a nagy diák.

— Ma volt először hittanóránk.

— És... — húzza fel csodálkozva szemöldökét és abbahagyja a fütyörészést.

— És mikor a tiszteletes úr bejött, olyan rongyos, fekete keztyű volt a kezén és nem vette le egész órán. És a Kölesdy azt mondta, ez azért van, mert a tiszteletes úr kimentett a tűzből két embert, de tovább nem tudta mondani, mert akkor a tiszteletes úr rászólt, hogy ne beszélgessen az órán. Tessék mondani: igazán kimentett két embert?

Lajos elmosolyodik, aztán jóakarátúan magyarázni kezdi:

— Először is, az a keztyű nem rongyos, hanem úgy van varrva, hogy az ujjak hegye szabadon maradjon. Másodszor, igaz, hogy kimentett az égő házból egy asszonyt, meg egy kislányt. De ez már elég régen volt.

— És minek kell az a keztyű — érdeklődik tovább.

— Nem akarja, hogy lássák a kezét. Én láttam egyszer. Bizony elég csunya összeégtek a kezei. Nem is tudja kinyújtani az ujjait.

— Olyan csunyan ír, mint a Vince
— szól rá közbe vigyorogva Gyuri.

— Jobb, ha nem beszélsz a csunya
írásról — inti őt le Lajos.

— Az arca is a tűztől olyan csunya
forradásos? — kérdi Jóska.

— Attól.

— Hiszen akkor a tiszteletes úr egy
igazi hős — ragyognak fel szemei.

— Bizony az. Kapott is a királytól
kitüntetést.

— A menyaszonya meg otthagyta
— szól közbe Gyuri.

— Már megint butaságot beszélsz
— oktatja ki Lajos, Nem a menyasz-
szonya hagyta ott őt, hanem a tisztele-
tes úr a menyasszonyát.

— Miért — csodálkozik Jóska.

— Mert mikor a kórházból kijött,
ahová összeégetve bevitték, akkor látta,
hogy milyen csunya lett. Ezért nem
akarta elvenni azt a lányt, akit szere-
tett. Azt gondolta, hogy már nem le-
het őt szeretni és csak szánalomból
jönne hozzá feleségül. El is jött onnan
az Alföldről. Nem akart tovább abban
a faluban maradni. Úgy gondolta, hogy
azt a kimentett asszonyt — amikor őt
meglátja — mindig bántani fogja, hogy
miatta lett ilyen szerencsétlen.

— Ez igazán szép volt tőle —
mondta elgondolkozva Jóska.

— Mikor megyünk ebédelni? — tü-
relmetlenkedett Gyuri.

— Mehetünk — indult el Lajos.

Mögötte ment Gyuri és már előre
örült a jó ebédnek.

Legvégén kullogott az új diák. Még
egyre a tiszteletes úr históriája foglal-
koztatta. Meg is fogadta, hogy a vallást
mindig egyesre fogja megtanulni.

*

A kis templom barna fatornyá alig
emelkedik ki a házak közül. Kicsi a tem-
plom, mert kicsi az egyházközség is.
De az a kevés ember mindig ott van az
istentiszteleten. Most is nyitva a temp-
lom ajtaja és egymás után jönnek
urak, parasztok, ünnepi feketében, ün-
nepsi lélekkel.

Nagypéntek van. Legmegrázóbb ün-
nepe a keresztyénségnek. Ennek az ün-
nepnek figyelmeztető szava elől még a
máskor közönyösek se tudnak kitérni.
A padsorok tömve vannak. A kézben
imakönyv, a padokon kinyitott énekes-
könyvek. Egy-egy halk köhintés hallat-
szik. Várják a tiszteletes urat.

Most megjelenik. Magas, szép alakja
kicsit előrehajlik. Haja ősz. Lassan lép-
ked, óvatosan, fáradtan.

Mindenki őt nézi. A tekintetekből
tisztelet és szeretet sugárzik az öreg
ember felé.

— Mégis eljött — súgja egyik asz-
szony szomszédjának, — pedig a haran-
gozó azt mondta, hogy tegnap még fe-
küdt.

— Nagyon megtörte szegényt a be-
tegség — súgja vissza a szomszéd részt-
vevőn.

Felbúg az orgona és az ájtatos, régi
ének betölti a templom fehér hajóját.

Azután imádkozni kezd a lelkész.
Lassan ejti ki az alázatos szavakat, ki-
csit rekedt hangon. Minden mondat után
nagy szünetet tart. Most megáll, el-
akadt...

Ijedten figyelnek fel az imádkozó
kézre borult, lehajtott fejek.

Már folytatja:

— Leborulva kérünk, Mindenható
Atyánk, adj erőt. Adjál erőt, hogy el-
mondhassuk, ami a szívünkben van. Ad-

jál erőt, hogy feltárhassuk bűneinket. Adjál erőt, hogy kérhessük segítséged...

Olyan őszinte, kapaszkodó segítségkérés van elfulladt hangjában, hogy a szemek elfényesednek és fehér zsebkenedők kerülnek elő a fekete ünneplők zsebéből.

Ének következik.

Közben felmegy a szószékre. Beszélni kezd. Halkan, kicsit fulladva.

Néha erőre kap és nagyobb lendülettel mondja szavait. Máskor megáll, nagy szünetet tart. Olyan megrázóan beszél, hogy a hívők ájtatos arcára sejtelmes döbbenet rajzolódik.

Most újra szünetet tart. Megmozdul a szája, de hangot nem hallani. Feketekeztyűs kezei görcsösen kapaszkodnak

a szószék peremébe. Tekintetét kérően emeli az ég felé, aztán lehanyatlik összeégett arca.

Egyik presbiter, meg egy orvos siet melléje. A padokban ijedt mozgás támad.

A kántor orgonálni kezd.

Úgy vezetik ki a megcsuklott nagy embert.

A templomajtó nyitva, kihallatszik az orgonabúgás. Az kíséri a megriadt hívőkkel együtt a paplak felé.

Néhány perc múlva megjelenik az ajtóban az orvos:

— Elköltözött.

Lehajtott fejjel szélednek szét az emberek.

— Soha ilyen szépen nem beszélt — mondja az egyik.

— Istent dicsérte utolsó szava — bólint a másik.

— Szerette az Úr, mert azon a napon hívta Magához, amelyen egykor megszülött Fiát.

IV. Henrik bátorsága.

Akárcsak nálunk Mátyás királyról, a franciáknál IV. Henrik királyról beszélnek sok anekdotát. Vitéz uralkodó volt, sok diadalmas csatát vívott. Egyik nehéz csatája előtt így búzditotta a csapatát:

— Én vagyok a királyotok. Ti franciák vagytok. Ott az ellenség, utánam!

Az előcsapat azonban nem mozdult, sőt néhányan már hátat fordítottak és menekülésre gondoltak. Ekkor a király újra a csapathoz fordult:

— Ha megfutamodtok, legalább forduljatok majd vissza. Ha nem akartok harcolni, legalább lássatok engem meghalni.

Mit szól hozzá a Biblia?

Mi történt?

Egész Európát izgalomban tartja a spanyol forradalom, a nemzeti csapatok és a kommunisták harca. Irtózatos a kommunista dűhe és vérengzése. Lángolnak a templomok. Barcelónában 300 papot megöltek. Annyi a halott, hogy kevés a temető. Máglyákon égetik el a hullákat.

Vége az olimpiásznak. Ki-aludt az olimpiai tűz. Hazamentek a bajnokok. Owens örömmel vitte haza aranyérmeit szüleinek, a japánok szomorúan hajókéznak távoli hazájuk felé. Szomorúak, mert egy magyar fiú legyőzte őket, a csodaúszókat.

A románok magyargyűlölete nem ismer határt. Nem elég, hogy nyelvvizsgákra kényszerítik az ősi magyar lakosságot, nem elég, hogy bezárják a magyar iskolákat, nem elég, hogy ledöntik a régi magyar műemlékeket, most már a magyar temetőket is meg akarják semmisíteni. Feldúlták a régi magyar székelyhidi temetőt.

Egy tudós feltalálta a tömeggyilkolásnak minden eddiginél hatásosabb eszközét, az ú. n. halálsugár ágyút. Kaliforniában már be is mutatták.

Svédországban a gondolatvitel csodálatos esetét tanulmányozzák a tudósok. Egy kis-lány a legszigorúbb ellenőrzés mellett pontosan recitálja azt a neki ismeretlen szöveget, melyet édesanyja a szomszéd helyiségben hangtalanul olvas.

Mit mond a világ?

Az emberek világnézetük és pártállásuk szerint vagy a nemzeti csapatok, vagy a kommunisták győzelmét remélik és várják.

Mi minden forradalmon, világegészen, egyházüldözésen keresztül az Isten ügyének diadalát várjuk. Azt az időt, amikor: . . .

Mi magyarok büszkék lehetünk fiainkra, mert dicsőséget szereztek a magyar névnek. De higgyétek el, magyar ifjak és leányok, ha most szeptemberben elkezdődnek közöttetek a Pál apostol-féle lelki olimpiász, még büszkébbek lennének rátok.

Sok szomorúságot okozott már nekünk ez a határtalan gyűlölet. Sokszor megsirattuk erdélyi magyar véreinket. A sírkertek csendes lakóinak megbolygatása azonban reményeséget kelt bennünk. Nem, nem lehet igazuk azoknak, akik még a halottaktól is félnék. Ezékiel próféta is bátorít minket:

Elgondolkozhat az, hogy hol lenne már az emberiség, ha tudósainak java nem öldöklő fegyverek feltalálására fordítaná idejét . . .

Fegyverkezők, gyűlölködők, vihartvetők, vigyázatok!

Örülsz, úgy-e, hogy nem minden emberi agynak van ilyen csodálatos képessége. Mert mi lenne veled, ha mindenki előtt nyilvánvalókká lennének legtitikosabb és legbűnösebb gondolataid is!

Korán örülsz, mert Istennek megvan ez a csodálatos képessége.

Mit szól hozzá a Biblia?

„. . . eljő a felhőkkel; és minden szem meglátja őt, még akik őt általszegezték is.”
(Jel. 1:7.)

„Mindaz pedig, aki a pálya-futásban tusakodik, mindenben magatüretető; azok ugyan, hogy romlandó koszorút nyerjenek, mi pedig romolhatatlant.”
(I. Kor. 9:25.)

„És monda nékem: Embernek fia, ezek a tetemek az Izrael egész háza. Ime, ezt mondják: . . . elveszett a mi reménységünk. Annak okáért mondjad nekik: Így szól az Úr Isten: Ime, én megnyitom a ti sírjaitokat . . . én népem és beviszlek titeket Izrael földjére . . . és adom az én lelkemet belétek, és leteszlek titeket a ti földetekre.”
(Ez. 37:11—14.)

„Fegyvert vonnak a gonoszok, felvonják ívüket, hogy a szegényt és nyomorultat elejtsék és leöljék az igazán élőket. De fegyverök saját szívékbe hat és ívük eltörik.”
(Zsolt, 37:14—15.)

„Uram, megvizsgáltál engemet és ismersz. Te ismered ülésemet és felkelésemet, megszűröl érteid gondolatomat. Mikor még nyelvemen sincs a szó, immár egészen érteid azt Uram.”
(Zsolt. 139:1—2, 4.)

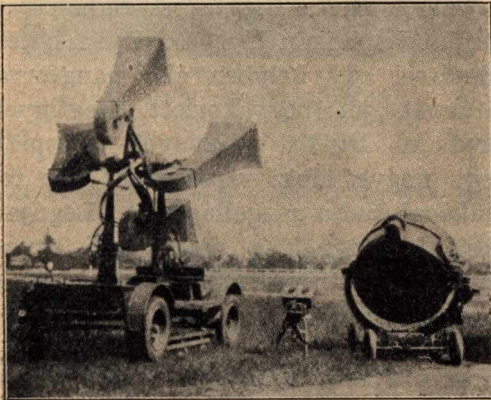
K. A.

Hangforrás helyének meghatározása

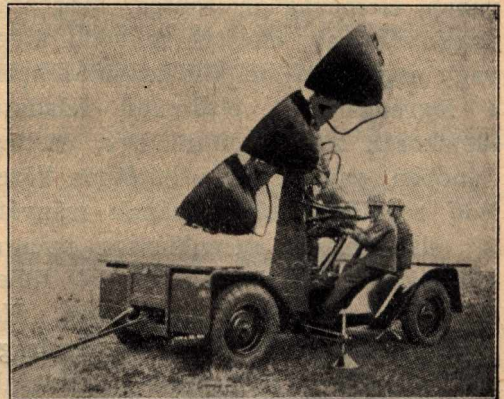
Akinek mindkét füle ép, akár behúnyt szemmel is elég pontosan megmutatja azt az irányt, amelyből valamely hang hozzája érkezik. Az élőlények legtöbbszörnek van a mienkkel megegyező, vagy ahhoz hasonló szerkezetű hallószerve, amellyel ezt az iránymeghatározást nálunk pontosabban is el tudja végezni, amint ezt kutyákkal, macskákkal, csirkékkel végzett kísérletek bizonyítják. Megfigyelték, hogy a szöcske, amelynek „fülei” ugrólábain vannak, pontosan abban az irányban röpköd, amerről társa hívogató cripelését hallja.

fejünket elfordítva egyik fülünk a hangforráshoz közelebb jut, ezt a hang előbb éri, mint a másikat. Minthogy a hang terjedési sebessége két fülünk egymástól való távolságához képest nagy, igen kicsinyek azok az időkülönbségek, amelyeket füleinknek agyvelőnk közreműködésével e magyarázat szerint meg kellene érezniök. Számítás szerint két fülünk 30 milliomod másodperces különbségeket még észrevesz; a kutyák, macskák füle a mienknél tízszer érzékenyebb.

Bármilyen egyszerű és tetszetős is az első pillanatra ez a magyarázat, egy

Tölcséres hallgatók.

Parabolikus hallgatók.

Minthogy egy fülel az iránymeghatározás teljesen bizonytalanná válik, azzal próbálták megmagyarázni ezt a képességet, hogy megérezzük azt az időkülönbséget, amelyben ugyanaz a hanghullám két fülünket éri. Ha a hangforrás pontosan velünk szemben van, akkor a hang egyszerre érkezik mindkét fülünkhöz, időkülönbség nincs, de

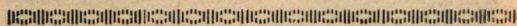
kis gondolkozással rájövünk, hogy valami hibájának kell lennie. Már a számított időkülönbség kicsisége is gyanút kelt. De meg azután, ha csak az időkülönbség érzékelése alapján határoznánk meg a hangforrás irányát, akkor nem tudnánk eldönteni, hogy amikor például a hang egyszerre éri mindkét fülünket, a hangforrás pon-

tosan velünk szemben van-e, vagy a hátunk mögött vagy éppen a fejünk fölött, már pedig ennek megítélésében sohasem tévedünk. Ezenkívül pontosan meg tudjuk állapítani az irányt akkor is, ha fülünket folytonos, zenei hang és nem durranás, csattanás, vagy egyéb pillanatnyi zörej éri, már pedig zenei hangnál időkülönbségről — olyan értelemben, mint a zörejeknél — nem lehet beszélni.

Amint látjuk, ennek az aránylag egyszerű jelenségnek megmagyarázása még elég munkát fog adni a tudományos kutatásnak. Érdekes, de némileg elszomorító, hogy ezeknek a vizsgálatoknak elmélyítésére a világháború és a háborús készülődések szolgáltattak és szolgáltatnak ösztönzést. T. i. háborúban életbevágóan fontos, meghatározni valamely elrejtve működő üteg, vagy nagy ágyú helyét; hasonlóképpen a légvédelemnek elsőrendű feladata idejekorán megállapítani egy, esetleg felhőben, vagy éjjel, a sötétben közeledő repülőgép támadásának irányát. Az első feladat megoldására már a világháborúban használtak a két füllel való hallást utánzó szerkezetet. Ha ugyanis két, egymástól kellő távolságban elhelyezett mikrofonnal felfogjuk egy elsütött ágyú dördülését és megmérjük a mikrofonok jelzései közt eltelő időkülönbséget, akkor a hadszintér térképébe belerajzolhatjuk azt a vonalat — nyilvánvalóan egy hiperbola-ágot —, amelynek mentén az ágyúnak lennie kell. Három mikrofont használva két hiperbolaág metszéspontja megadja az ágyú pontos helyét. Repülőgép lehallgatására, amelynek motorja és légcsavarja folytonos hangot ad, ez a mód-

szer, amely tényleg időkülönbségek megmérésén alapszik, nem használható. Erre a célra is a két füllel való hallgatást alkalmazzák, azzal a tökéletesítéssel, hogy a két fülnek megfelelő felfogó készülékeket egymástól nagyobb, 1.5, 2 m távolságra helyezik, minek folytán az irány meghatározása pontosabbá válik; továbbá a hang felfogására különleges alakú tölcéseket, vagy parabolikus tükröket (mint a reflektorok) használnak, amelyek lehetővé teszik, hogy a hangot már olyan nagy távolságból is meghallhassuk, amennyiről „szabadfüllel” még semmit sem hallanánk. Mivel a hangforrás — a repülőgép — nem a vízszintes síkban van, két pár ilyen mesterséges fület szerkesztenek egybe; az egyik pár a vízszintes, a másik pár a függőleges síkban van, amint képünkön látható. Ilyen berendezéssel egy helyben álló hangforrás irányát jól begyakorlott megfigyelő kedvező légköri viszonyok közepette egy negyed fok, repülőgépét két fok hibával tudja megállapítani. Legújabbban igyekeznek a megfigyelő egyéni hibáját elektromos optikai szerkezetekkel kiküszöbölni.

Ki.

Magyarország csodálatraméltó földrajzi egység, amelynek egyes részei összhangzatosan egymásra vannak utalva és nem szakíthatók el az egész sérelme nélkül... A tótföldi madarak ősszel Magyarország és nem Csehország felé veszik útjukat s a magyarországi madarakkal indulnak dél felé. Magyarország zárt egész és annak egyes részei, még ha az országot feldarabolnák is idővel, önmaguktól csatlakoznának vissza a csonka törzshöz.

(Payot, francia író.)

Október 6-ika

Az aradi vértanúk szobra.
(Zala György szoborműve.)
(A románok lerombolták!)

Máskor felöltöttük fekete ruhánkat
Ezen a borongós őszi gyásznapon,
S a drága sírokhoz elzarándokoltunk
Sujtó fájdalomtól meg-megroskadón.
Letettük a méltó kegyelet virágát
S mikor lelkünk régi sebe felszakadt:
A tizenháromnak emlékéit idézve
Döbbsent szívvel árván mondtuk ki: Arad!

Oh hogyha ma csupán Aradot siratnánk:
Omló könnyeinkből maradna elég,
Mit elhullathattunk forrón harmatozva —
Hisz nem kellett ennyit sírnunk soha még!
Oh, mert Arad óta száz új Aradunk van,
Mártírjaink, hősünk ezer és ezer —
Északtól le Délig, Kelettől Nyugatig
Ér az óriási komor gyászlepel...

Vályi Nagy Géza

Magyar testvéreink élete

A csehek által megszállott területen fekvő Vöröskő községben történt a következő eset. A tanév elején első alkalommal mentek a kis nebulók iskolába. A cseh tanító a tanrendet diktálta és közben megnézte, hogy van-e mindenkinek írószere. A gyerekek között volt három olyan magyar fiú, aki a nyarat Magyarországon töltötte. Itt kaptak ajándékkul egy-egy ceruzát, aminek a végén a magyar nemzeti színek és Nem! Nem! Soha! felírás volt. Ezzel a ceruzával kezdték írni az órarendet. Mikor megpillantotta a tanító a gyerekek ke-

zében az irredenta-ceruzát, elvette tőlük és dühösen gyalázni kezdte a magyarokat. Aztán kiszaladt az iskolából és csendőrökkel jött vissza. A szuronyos csendőrök elvitték a gyerekeket a pulhói fogházba.

Még csak annyit:

1. Csehország címerében egy oroszlán látható.
2. A börtönbe hurcolt és a cseh államra veszélyes gyerekek pedig — elemisták voltak.

(L. T.)

Nekem sok virág kell

Zöld vázából, ágyam mellől
A virágok ki nem fogynak.
Először gladiolusz-ágak bókoltak,
Szűrték rám színesen a napot;
Tövükben bársonyos ciklámen-törpék
Térdeltek mosolyogva.
Aztán oleander-fánk rázta le
S röpítette ide lila felhőcskéit.
Aztán petunia-harangocskákat
Öntöttek nekem a virágmívesek.
Majd margaréták csóváltgatták
Buxi nagy fejüket felém.
Tátika-sereg is tátogatott nemrég benne.
Most meg, nézd, páfrány-legyezők között
Szegefű, szegefű, illatos, piros...
Felettünk barna-vörhenyes mimózák
[tarajoznak.
Mindig nevet rám virág.
Virítanak, kókkadnak s összerogynak, —
De ki nem fogynak!
Szüntelen cserélik drága kezek,
S ha forró órák néhány szálat
Korai hervadásba űznek —
Sietős ujjak
Zöld vázámba tüstént frisset tűznek.

Csak tűzzétek! Csak tűzzétek!
Friss kelyhüket reménység bora tölti.

Ki ne fogyjon ez a virágitál.
Egyszerre elég egy csöppje is,
De ez a csöpp — percenként újra kell!
Ő mert a reménynem szól — mindenkorra.
Csak percre ég.
Aztán elomlik, megfakul, kilobban.
Nem egyetlen örökzöld ágból él.
Virágnyaláb, lombrengeteg,
Szünetlén új bimbók nyílása
Elfeslettek avarhegyén:
Ez a remény!
Ápolni kell s újítani!
Jaj, ha fonnyad a szegfűm s nem
[hoztok rózsát,
Jaj, ha sáppad a szín s nem gyúl ki
[új bíbor,
Jaj, ha nem mozdul új tervek bölcsője,
Csak a múlt komorlik, mint álom-koporsó,
Jaj, ha a tegnapi vígasztalástok
Végső, lezárt és utolsó...

Tűzzétek! Tűzzétek! Lankadatlanul!
Nem baj, ha hullik, dől, kipusztul,
Nem baj, ha kelyhükön időrozsda rág, —
Csak, soha egy percre se, ki ne fogyjon
— Zöld vázából, ágyam mellől —
A virág!

Solt László

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Többeknek. A pályázatokon természetesen részt vehet minden előfizető, tehát lányok is.

Filippinyi János. Egyik kérdésre választ ad már a mai számunk is. Kották közlésére egyelőre nem gondolhatunk technikai okokból. Diákanekdotákat szívesen fogadok tőled is, de más olvasónktól is. Azt persze szeretném, ha ezeket az anekdotákat nem könyvekből írnátok ki, hanem olyanokat, küldenétek, amelyek a ti időtökben történtek. Egy szóval hitelesek.

Kedves üdvözlésedet szeretettel fogadta a szerkesztőség.

Zulauf Etelka. Nagyon örülünk, hogy lapunkkal meg van elégedve. Szeretnők, ha ezután is ilyen elismeréssel szólna róla. Az első üzenet magának is szól.

Vadvirág. A rejtvényeket nem kell jeligével ellátni.

S. Horváth Tibor. A könyvet rövidesen megkapja.

Bruoth János és Péter Géza. Levélben kapnak választ.

Anekdoták és tréfák

A tolakodó tisztelő.

Isaye zongoraművésznek állandóan a nyomában járt egy hölgytisztelője s mikor a művész a westminsteri hercegnél hangversenyezett, oda is sikerült bejutnia. Az előadás alatt odaállt a művész mellé, nézte a kottákat és akadályozta a játékot. A művész azonban megbosszúlta magát. A szünet kezdetén hirtelen belenyúlt a zsebébe, kivette a zsebkendőjét s megtörölte vele a hölgy orrát. Aztán mintegy megijedve az udvariatlanság miatt, elkezdett mentegelőzni:

— Bocsánat, kegyelmes asszonyom. Tévedtem. Olyan közel méltóztatott állni, hogy abban a pillanatban nem tudtam, melyik az én orrom.

A kürtös.

A bayreuthi színházban az a szokás, hogy előadás előtt a színre kerülő darab egyik motívumát szokták gyülekező jelül kürtön elfújni. Egyszer egy idegen karmester vendégzerepelt a színházban. Türelmetlenül várta az előadás megkezdését. A kürtös azonban még mindig nem volt a helyén. Végre feltűnik egy úr s nyugodt léptekkel, ott-honosan jár a zenekar között. A kürtös helyénél megáll.

— Hallja, éppen ideje már. Fújja meg a kürtöt! — szól rá a karmester. Az úr — barátságosan elmosolyodik, odamegy a karmesterhez s így szól:

— Nagyon örülök, hogy megismerkedhettem önnel, de sajnos, kürtölni nem tudok. Ugyanis én vagyok a weimári herceg.

A nagy tehetség.

A csodagyerekeket szeretik a nagy művészeknek bemutatni. Popperhez, a nagy csellistához is elvittek egyszer egy ilyen gyereket. Nagy művészhatárt véselt a fiúcska és játék közben kegyetlenül rázta a fejét.

— No, mit szól a fiamhoz? — kérdezte a játék végén büszkén és reménykedve az apa.

Popper belenyúlt a zsebébe, kivett harminc fillért és kómikus szomorúsággal röviden csak ennyit mondott:

— Vágassa le a haját!

Liszt-anekdoták.

Egyszer meglopta a szolgálja. A rendőrség kinyomozta a dolgot, elfogta a tolvajt s a lopott holmit egy hivatalnokkal elküldte a művészhez. Az ellopott tárgyak igen értékesek voltak. Liszt azonban mégis így szólt a hivatalnokhoz:

— Köszönöm a fáradságát, de a tárgyakat nem fogadhatom el. Nekem lopott holmi nem kell.

* *

Egy estélyen egy újdonsült művész mutatta be a szerzeményét. Liszt azonban oda se figyelt a darabra.

— Talán ismeri már ezt a keringőt, hogy egy cseppet sem érdeklődik iránta? — kérdezte a háziasszony.

— Ismerem már három éve — felelte Liszt mosolyogva, — de akkor még másnak volt a szerzeménye.

Köcsögh megjelenik

őztiszteletben álló barátunk, Köcsögh, az utóbbi időben úgy látszik nagyon megcsöndesedett, s igen keveset hallatott magáról. Ebből azonban nem kell arra következtetni, mintha Köcsögh valami alapos lelki-megrázkódtatáson ment volna keresztül s ennek következtében rátért volna az igaz útra. Aki így gondolja, az egyszerűen nem jó emberismerő. Nem történt egyéb, minthogy egy párás futballmérkőzés után kedves barátunkon a meghülés alapos és letagadhatatlan jelei mutatkoztak, s így kénytelen volt — dicséretére mondva: érellyes tiltakozása ellenére — ágyba feküdni.

Ez a mindenesetre sajnálatos körülmény az osztályra nézve egyáltalán nem volt végzetes. Sőt! Örömmel állapíthatta meg minden figyelmes szemlélő, hogy az osztály majdnem minden egyes tagján örvendetes javulás jelei mutatkoztak, főleg ami a magaviseletet illeti.

Természetesen ez nem kerülte el Plajbász tanár úr figyelmét sem, s nem is maradt adós a dicsérettel egy föltűnően jól sikerült számtan-óra után, bizalmasan kijelentvén:

— Magukon is meglátszik, hogy az a széltozó Köcsögh egy időre nincs abban a helyzetben, hogy megmértelyezze ezt az egyébként jóra való, jobb sorsra érdemes osztályt. Remélem, hogy az osztály lelkülete akkor sem fog megváltozni, ha Köcsögh ismét szerencsétlenül fogja magukat megjelenésével.

Mire az osztály természetesen sietett megnyugtanni Plajbász tanár urat aggodalmi jogosulatlanságáról, biztosítva őt arról, hogy nem fognak visszaélni megtisztelő jóságával.

Nem is lett volna semmi baj, ha egy gyönyörű, napsütéses reggelen nemes barátunk a jó Isten különös kegyelme folytán arra nem ébredt volna, hogy feltűnően jól érzi magát, melynek azzal adott határozott kifejezést, hogy egy óvatlan pillanatban befőltre akarván szert tenni, sikerült összetörnie három uborkásüveget (tele uborkával), két paradicsomkonzervet, s egyidejűleg nagy mennyiségű kockacukrot egy liter spiritusszal „megfínomított”, illetőleg „élvezhető” állapotba hozott. Miután az ezzel szorosán kapcsolatos, családi jellegű eszmecsere Köcsögh mamájának a javára bevégeződött, aki egyben kijelentette, hogy érdemes fiacskája másnapi iskolába-menetele ellen semmiféle akadályt nem gördít, nagyrabecsült barátunk föltűnően nyugodtan fogadta a hírt (hiszen jól tudta, hogy betegsége miatt néhány napig úgyis mentesül mindenféle feleléstől) és nekifogott levelet írni.

Hogy egy pillanatig se maradjon senki a levél rendeltetése felől bizonytalanságban, nyugodtan elárulhatjuk, hogy az az osztálynak szólt s hangzott *eredeti fogalmazásban* a következőképpen:

Kedves Fiúk! Örömmel tudatom az egész osztájjal, hogy már nem vagyok náthás ezért holnap reggel elmegyek a suliba, mert már nagyon hiányzik nekem és a Gilisztát is össze akarom

törni mert levágot egy gombott a kabátomról és egy új játékot is tudok, amiért a Plajbász nagyon dühös lesz. Szervusztok Köcsögh Bertalan

Miután a cseléd még idejében kézbesítette a kitűnő tömörséggel megírt levelet, elgondolhatjuk, hogy az az egész osztályban óriási izgalmat keltett, különösen Gilisztát illetőleg. Az osztály természetesen egy akarattal kijelentette, hogy méltóan akarja fogadni súlyos betegségéből fölgyógyult vezérét, ezért még az utolsó óra alatt megbeszélték, hogy egy óra után összeül a haditanács a fogadtatás előkészítésére. Ki gondolt most a Plajbász tanár úrnak tett ígéretre! Köcsögh érkezésének a híre minden más gondolatot egyszerűen elsöpört.

Valóban, másnap reggel nyolc óra előtt néhány perccel Giliszta lélekszakadva rontott be az osztályba.

— Jön! jön! — lihegte elhaló hangon, hogy a szíve a torkában dobogott.

Olyan sürgés-forgás keletkezett egyszeriben az osztályban, mintha villám csapott volna a terem kellős közepébe. A fejtelenség azonban csak néhány pillanatig tartott, azután Spili és Lexikon megmarkolták a fal mellett lévő papírkosarat és szorosán az ajtó mellé álltak.

Ebben a percben belépett Köcsögh, a fölépült vezér és diadalmasan körülnézett az osztályon.

Az az csak *akart* körülnézni, mert alig, hogy féllábbal benn volt a tanteremben, nagyrabecsült barátunk fejére borították a papírkosarat, miközben a nemes társaság egetverő csatakiáltásban tört ki.

Köcsögh az első pillanatban azt sem tudta, mi is történt tulajdonképpen. Amint azonban fölocsudott meglepetéséből, a papírkosár alatt szikrákat hányt a szeme és szinte toporzékolt mérgében.

Az osztály láthatóan élvezte a jelenetet s Köcsögh „megelégedésének” illetően való megnyilvánulását és ennek hathatós kifejezésére nem győzött eléggé hangosan megnyilatkozni.

Köcsögh azonban kevésbé érezte magát hasonlóan kellemes helyzetben. A papírkosárba — úgy látszik — végérvényesen beleszorult a feje, s hiába volt minden megfeszített erőlködése, nem tudott tőle megszabadulni. Nem volt más választása: a tettleges megtorlás útjára tért s olyan hatalmasakat ütött a — levegőbe, hogy ha csak egy is elér valakit, fényes nappal is meglátja a csillagos eget.

Semmi sem tart azonban örökké. Egyszer csak megnyílt az ajtó, s belépett az osztályba a legsötétebb végzet Plajbász tanár úr személyében.

Dermedt csend támadt az osztályban. Azután Plajbász tanár úr megkapta Köcsögh hadonászó kezét s alaposan megrázta az egész embert.

— Már megint maga az, Köcsögh? — sziszegte nagy haraggal. — Szinte sejtettem, hogy más nem is lehet!

— De tanár úr kérem... — próbált Köcsögh tiltakozni a kosár alól, amire az egész osztály röhögni kezdett.

— Ne beszéljen. Nem vagyok kíváncsi a hazudozásaira! És vegye le a fejéről azt a kosarat, mert különben...

Köcsögh teljesen kétségbeesett.

— Nem tudom levenni, tanár úr kérem!

— Nem tudja levenni?! Hát azt hiszi, hogy belőlem is bolondot csinálhat? Majd én megtanítom magát tisztességre!

És a papírkosár már ott feküdt a földön. A benne lévő papírdarabok szertehullottak belőle — olyan volt az egész osztály, mint a szemetesláda.

— Azt hittem, hogy legalább kissé megkomolyodik a betegsége alatt — folytatta tovább Plajbász tanár úr most már nyugodtabban —, de hát mit is várhat az ember ilyen himpellértől, mint maga. Menjen a helyére és legyen rá elkészülve, hogy a lehető legszigorúbb eljárást fogom magával szemben alkalmazni.

Az igazság kedvéért azonban meg kell állapítanunk, hogy az osztály nagy lelkiismeretfurdalást érzett. És a vihar utáni halálos csöndben, miközben Plajbász tanár úr kísértetiesen sercegő tollal írta be a hiányzókat az osztálykönyvbe, Giliszta fölállt a padjából és eléggé reszkető hangon megszólalt:

— Tanár úr kérem, egy vallomással tartozunk...

Plajbász tanár úr némi kíváncsisággal vetette föl a fejét:

— Mit akar?

— Csak azt szeretném jelenteni tanár úrnak, hogy Köcsögh nem hibás az egész dologban... Mi terveztük ki az egészséget.

És Giliszta őszintén, becsületesen mindent bevallott. Azután lehajtott fejjel várta a halálos ítéletet.

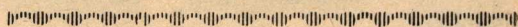
De Plajbász tanár úr eddigi haragos tekintete láthatóan megenyhült és szelíden nézett végig a megrémült társaságon. Azután egész órán át magyarázott.

Tóth László

ŐSZ.

Kónya Lajos rajza.

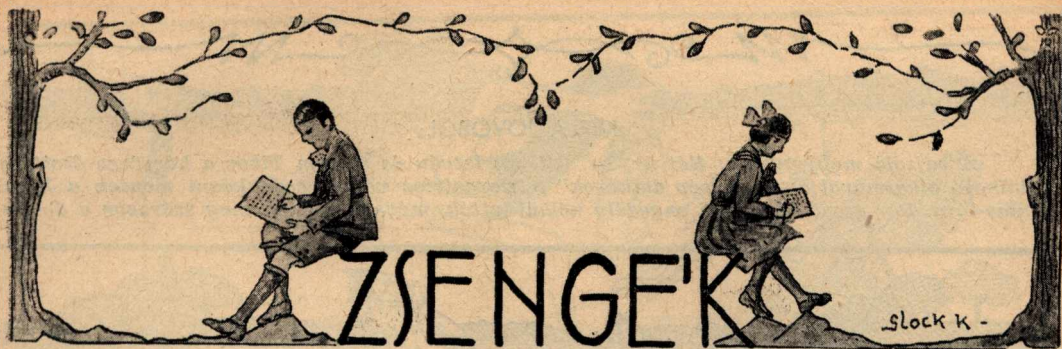

Verdi és a tisztelője.

Verdinek, az olaszok nagy zeneszerzőjének, „Aida” című operáját mutatták be a milánói színházban. A zeneszerző egyik földije fogta magát és elutazott Milánóba, hogy megnézze a darabot. Az előadás azonban nem tetszett neki. Mit tett erre? Levelet írt Verdinek, hogy fizesse meg a költségeit, mégpedig a vasúti menetjegyet, oda és vissza s a vacsora árát. Verdi jó humorú ember volt s így válaszolt:

Igen tisztelt Uram!

Végtelenül sajnálom, hogy művem nem nyerte meg a tetszését. Titkáromat utasítottam, hogy fizesse ki a vasúti jegyek árát. A vacsora árát azonban nem téríthetem meg, mert nem tartom jogosnak. Ugyanis, ha az én művem előadására nem utazott volna is el, akkor is vacsorált volna valószínűleg.

A tahi középiskolás konferenciák

A FIÚK...

Ötven középiskolás fiúdiák gyűlt össze július 4-én Tahiban konferenciára. Hajón, autobuszon, kerékpáron érkeztek a résztvevők szombatn délután az ország minden tájáról. Este tábortűzzel nyitottuk meg a konferenciát. Az első tábortűz mindig az ismerkedés ideje. Minden résztvevő elmondja „életrajz”-át. Honnan jött, miért jött és ki hívta el. Így aztán másnap már régi ismerősökként éljük a vidám tábori életet.

Reggel 7 órakor ébresztő, megszólal a harang; felkelés. Reggeli torna és mosdás után 8 órakor van zászlófelvonás. Körülállja a tábor népe a zászlórudat és a reggeli áhitat után a magyar Hiszekegy hangjai mellett kúszik fel a zászló a rúdra. Reggeli után 9 órakor kezdődnek a bibliakörök. Ezek a konferencia legmeghittebb közösségei.

Tíz órától tizenegyig szabadidő. Beszélgetés, játék, megnyílik a büffé. Két vállalkozó szellemű ifjú, a büffés. Jaj annak, aki eléjük kerül, már mérik is a körtét, lekvároskenyeret, piszkét vagy fruttit, s mire szegény áldozat magához tér, már ki is fizette az árut. Menekül is előlük, ki ahogy tud. 11 órakor eszmecsere kezdődik a „nagy fa” alatt. (A „nagy fá”-nál van a konferenciáknak

már hagyományossá vált eszmecsere-, illetve előadáshelye.)

Ennek végeztével már ebédre készülődik a tábor. Mint a mohamedánok kelet felé, így ülünk le mi is ilyenkor, arccal a konyha felé fordulva, várván, mikor emelik már a nagy kondért, mikor indul meg mosolygós ábrázatával a szakács az éhes nép felé.

Ebéd után ötig szabadidő van. A tábor nagyrésze lemegy fürödni a Dunára. Akik beszélgetni akarnak, vagy játszani, azok fent maradnak a táborban. Menjünk most mi is a fürdőzők daloló, víg csoportjával. Tíz perces út után ott is vagyunk a fürdőhelyen. Rövid uszkálás után benn is van már a labda a vízben, s röpiül kézzől kézre, illetve csak szeretne, mert legtöbbször a kezek mellé, a vízre esik.

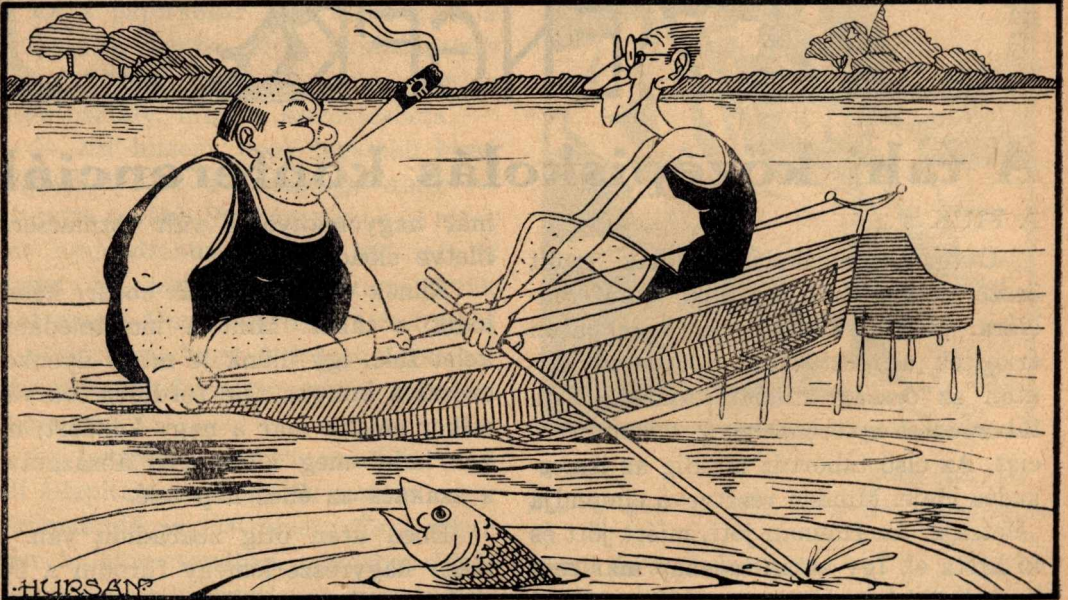
Fél 6 órakor kezdődik az előadás. Ezután fél 7 órától a vacsoráig ismét szabadidő van. Vacsora után tábortűzet tartunk. Meggyúl a tűz, körülüljük. Pattogó magyar nóták hangzanak fel az ajkunkon, katonanóták, betyárnóták, mind régi magyar népdalok. Aztán csendesebbre fordul a tábortűz hangja, esti áhitatot tartunk.

Elcsendesül a tábor, aludni megyünk.

Eddig tart egy tábori nap krónikája.

KÉP A JOVÓBÓL:

A rajzoló megjegyzése: Két úr, Dr. Citrom István és Citrom Tibor a húszéves érettségi találkozó alkalmával a „régí szép diákevek” felelevenítése végett csónakázni mentek a közeli Halas-tóra. Bár most nem apai engedély nélkül tették, mégsem úszták meg szárazon a dolgot.

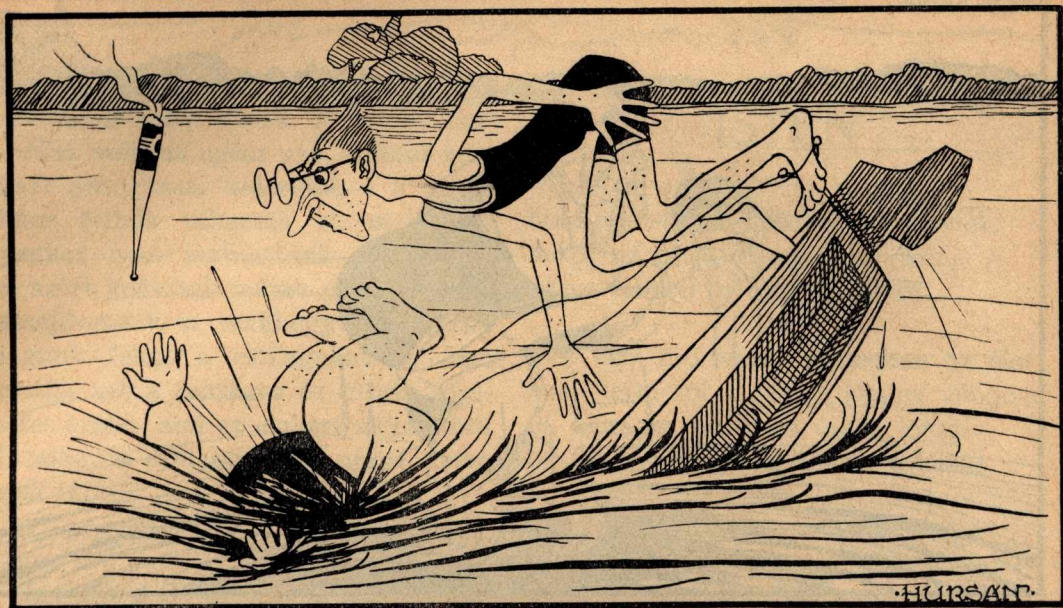
Kék tó, tiszta tó...

Kívülről talán a tábori vidámságon kívül mást nem is látni benne. Pedig a konferencia mást is nyújtott. Állandóan napirenden tartotta a tábori élet legapróbb megnyilvánulásaiában is lelkünk kérdéseit. Alkalmazta azt, amit Krisztus főpapi imádságában mond (János: 17, 15): *Nem azt kérem, hogy vedd ki őket e világból, hanem hogy őrizd meg őket a gonosztól.* Játékban, tábortűznél mindig ez jutott kifejezésre.

Előhozta a konferencia a diákelet számtalan sorsdöntő kérdését, ami a mindennapi életben úgy eltűnik az udvariasság vagy a képmutatás mögött. Naponta három ilyen kifejezetten lelki alkalom volt a konferencián: Reggel 9—10-ig a bibliakörök, délelőtt 11 óra-

kor az eszmecsere, s délután fél 6 óra-
kor az előadás.

A bibliakörökön a filippibeliekhez írt levél 2. részéből az 1—18. verset vettük alapul. A délelőtti eszmecsere az „én”-ről szóltak; „Gazdátlan vagyok”, „Bűnös vagyok”, „Megváltott vagyok”, „Krisztus a magyarságom ura”, „Krisztus a diákevek ura” és „Krisztus a mindennap ura” címeken. A délutáni előadások „Az ítéelő úr”, „Az igénylő úr”, „Az ígéret ura”, „A közösség ura”, „Az örökélet ura” címeken Istent helyezték elénk. Azt, aki Isten akar lenni a mi életünkben. Először az ítélet ura, aztán igénylő úr, aki kétszeresen magáévá tett, majd Krisztus által az ígéret ura is számomra. Így válik

Hová merült el szép szemed világa?

Isten a közösség, végül az örökéletem urává.

Angol vendégeink is voltak a táborban. Egy idősebb angol úr (missziói orvos), ki hosszabb időt töltött Tahiban és két oxfordi diák, akik két napra jöttek ki Pestről. Kedden este megérkezett a konferenciára egyik szegedi orvostanhallgató, testvérünk, aki a MKDSz kiküldötte volt az evangéliumi ifjúsági vezetők németországi világkonferenciáján. Érdekes beszámolót tartott útjáról, s a mai Németországról.

Az utolsó napon Ūrvacsorát vettünk. Kérdésekre, kétségekre ez adta meg a végső feleletet.

Egy hétig voltunk Tahiban. Egy hétig zörgetett Krisztus bebocsáttatásért a lelkünk ajtaján. Ha el tudtuk fogadni őt minden napunk urának, akkor otthon, a napi kísértések, bűnök, összetörettetések között is ott fog állani és megfogja a kezünket.

Tekusch Ottó
győri réalisk. tanuló.

A LÁNYOK . . .

Az idén már másodszor voltam Tahiban és mondhatom Nektek, hogy még szebbnek, még kedvesebbnek tűnt fel előttem, mint először. Mi győriek mindig hajóval tesszük meg az utat és így maga az út is, legalább nekem, legszebb élményeimhez tartozik. Lassan végighajózni a hömpölygő Dunán, miközben a partokon csak úgy váltakoznak a szebbnél-szebb képek és mi víg nótázás közben még jobban fokozzuk a már úgy is emelkedett hangulatot. Így telik az idő, míg lassan beesteledik. Már alkonyuló sötétségben tárul elénk Visegrád, Salamontornya, a vár romjai, és mi ilyenkor egy kis megilletődéssel nézünk az alkotnyatban kirajzolódó fenséges képre. De a hajó könnyörtelenül visz tovább, s a kép lassan eltűnik szemünk elől. Aztán lassan-lassan sötétség borul a vízre. A hajón is kigyúlnak a lámpák és mi a napi benyomásoktól kissé fáradtan alig várjuk, hogy megérkezzünk Tahiba.

Messze még a határ? Minden perc egy halál.

A hajóállomás Tahitól körülbelül egynegyedóránnyira van. Az út hegyoldalon visz felfelé, s csak másnap látjuk, hogy milyen bizonytalan úton jöttünk fel az este. Node hát a pompás táj és levegő pótol mindenért. Emlékszem, hogy nekem milyen furcsa volt először a tájat megszokni. T. i. Győr sík területen fekszik és hát nem igen vagyok hozzászokva a hegyes-völgyes terület látásához. Mondanom sem kell, hogy itt egész évre kigyönyörködtem magamat.

A napok programja előre meg volt állapítva. Reggel 8-kor zászlófelvonás. Csodálatosan megható dolog az: körben állni a zászló körül, egymás kezét fogva, s énekelni, hogy „Munkára fel”. Azt hiszem itt senki sem állhatott megkeményített szívvel. A „Munkára fel”-hez hívek is maradtunk, mert nem-sokára kezdődtek a bibliaórák. Külön csoportban voltunk ilyenkor, hogy az emberek sokasága nem zavarhatta azokat, akik szűkebb baráti kör megértésére vártak. Milyen meghittek voltak

ezek a bibliaórák! Hogy tárult ki lassan lelkünkben a legsötétebb kapu, hogy itta be érzékenyen a sok ígét és feleletet azokra a kérdésekre, melyekről azt hittük, hogy megoldhatatlanok. Aztán az eszmeeserék, azok a meggyőződéses, mély, komoly előadások, amelyek igyekeztek egy csomó lelket, abba az irányba egyengetni, amely az Istennek kedves. Hogy megértettünk mindent, ami eddig érthetetlen volt, milyen más megvilágításban láttuk vallásosságunkat, szülő, testvér, haza iránti szeretetünket! Emlékszem, hogy előttem milyen kicsivé lettek azok az eszmék, ábrándok, amik eddig boldogítottak és hogy nőtt előttünk naggyá Isten, igazi parancsoló és megbocsátó alakjában. Boldogok voltak ezek a meglátások és azt hiszem, sohasem fognak elhomályosulni. És milyen szépek voltak a tábor-tüzek! Közben ülni a tűz körül és énekelni a szép magyar nótákat, az igaziat, melyekről úgy szól a mondás, hogy „sírva vigadók”. Milyen nehéz volt vé-

getvetni a tábortűznek, s milyen szomorúak voltunk egész nap, amikor nem akart sehogysem kiderülni, s a napot ólmos felhők takarták el, mert hát ilyenkor nem tarthattunk tábortűzet. De azért kedvesek voltak ezek a szobai összejövetelek is, csak hogy nem láttuk magunk felett a csillagokat és nem éreztük azt a fenséges és mégis félelmetes érzést, ami az embert akkor tölti el, mikor a csillagos eget nézve, Isten arcát látni.

*

Így telt-múlt az idő. A délutánokat kirándulásokkal és fürdéssel tarkáztuk és így annál hamarabb röppent el a rövid egy hét. Elérkezett a búcsú tábortűz. Szívünkben még ott rezgett a hét minden szépsége, tisztasága. Olyan erőseknek éreztük magunkat a bűnnel szemben, mert Isten közelében voltunk. Lelkünkben sokáig élt az utolsó napi Úrvacsora képe, melyen először éreztük át igazán Isten megbocsátó szeretetét. És elvonult előttünk minden és akkor már felcsendült ajkunkon az utolsó „Munkára fel!” és könnyes szemmel mondogattuk egymásnak: „viszontlátásra”.

Most, hogy azt hiszem, elmondtam mindent, ami érdekelhet titeket, csak arra szeretnék kérni, hogy most, mikor én egy kis ízelítőt adtam a tahi életből, kérjétek Istent, hogy segítsen el Titeket is erre a szép hegyre, Isten hegyére, ahol az ember olyan kimondhatatlanul érzékenyen érzi, hogy ő ember, Isten gyermeke és, hogy Isten az ő szerető édesatyja.

Zeitlen Jolán
Győr, VII. gimn. t.

ISTEN

Mikor az esti ösztövérfágon holdsugár-húrok feszülnek, zenélnek, mikor az álom zörget a pillákon, akkor feléled és beszél a lélek.

Már nem csörömpöl szívemben az élet, nem kartácsol a vágy: kicsiny világom új, fenséges egekben úszik: látom az Istent: róla zeng nékem a lélek!

Nagy istenfénye a szemembe vájja a Krisztus-arcot, hogy azt lássam mindig, kezei szívem hittellel tele hintik;

Egyszerűség-úrról beszél a lélek, kit nem fog ember fogalom-zablája, félelmes, kivel senkitől se félek.

Jánossy István

bpesti VIII. gimn. o. t.

Fohász

Kis énekem, ha eldaloltam,
ha mind elsírtam könnyemet,
s a bűneim lehúlnak holtan:

fehéren lengő hit-ruhában
tenéked nyújtom szívemet.
Simítsd majd végig szépen, lágyan,

Uram, hogy többé, jaj, ne sírjon,
a bűnt soha ne sejtse meg
s mindig daloljon, csak daloljon.

Kónya Lajos

soproni tan. képző-int. növ.

A MEGMENTETT HAZA

(Második közlemény.)

Írta: Hamvas József.

— Mi történt veletek? — kiáltott keményen a löholó emberekre az asszony.

— Éry Pál emberei, — törte a szót futástól elfulladva az egyik, — oda lent, meg fönt a falakon.

— No, mi az? — vágott bele türelmetlenül Kőmartiné.

— Elfoglalták a várat.

— Micsodát?

— A várat. Ránkcsaptak. Azt se tudtuk, mit csináljunk. Jó cimborák voltak. Most egyszerre karddal, törrel nekünk estek.

— Nem védekeztetek, hitványok?!

— Azt se tudtuk, nem valami mulatós úri tréfa-e az egész.

— Mi történt az emberekkel?

— Lent vannak bezárva a pincékben.

— Menjetek és eresszétek ki őket!

— Megtesszük, ha az életünket kívánod.

— Életeteket?

— Azt mondták az urak, hogy aki beleártja magát a dolgukba, kiakasztják a vár fokára.

— Magam megyek! — fakadt ki haragtól pirosan a cár asszonya. Megindult az alsó udvar felé. De nem kellett sokat mennie. Jött már vele szemben Éry Pál.

— Micsoda farsangi komédia ez? — mordult rá dühösen az asszony.

— Nem farsang ez, néném, hanem bójt. Bójtje a német kapitánynak.

— Ne játszunk szóval! Mi történt?

— Elfoglaltuk a várat.

— Hogy mertetek ilyen hallatlan orcátlanságot elkövetni?

— Ne tüzeljen, édes néném! Úgy lesz máskép, csak úgy, ahogy én akarom. Szavamat adtam, hogy nem jön be ide többet a német kapitány. Hát beváltom a szavamat. A szép új ágyúk mind úgy vannak fektetve, hogy amikor a német csapat győzelmesen kilovagol az erdőből, akkor innen megszólal a köszöntő.

A vár asszonya összefonta a két karját és acélkemény tekintettel vágta Éry Pál arcába:

— Abból semmi se lesz!

— De lesz! Úgy segítjen!

Kőmartiné nem felelt. Megfogta Eszter kezét és felment vele a kőtornác lépcsőjén.

A legény utánuk nézett, amíg be nem csapódott mögöttük a nehéz tölgy-

A legények vígan nótáztak az ágyúk mellett.

faajtó. Aztán sarkon fordult, lement embereihez, hogy kezében tartsa az uralmat a vár felett.

A legények vígan nótáztak az ágyúk mellett. Az udvarosok hordták nekik a bort a pincéből.

Igy telt el egyik óra a másik után.

Egyszerre nagy kiáltás szól le a szakállszáritóról:

— Jönnek a németek!

No most egyszerre felpezsdült az egész. Gyújtogatták a kanócot, várták Éry Pál parancsát, hogy mikor lőjenek.

Éry Pál kiállt a várfokra és onnan nézte, hogyan kanyarodik ki a lovas csapat az erdőből.

Aztán megdörzsölte a szemét. Nem tudta elhinni, hogy látja, amit lát. Pedig úgy volt.

A lovas csapat elején jött Dornburg kapitány és mellette lovagolt jobbról és balról Kómartiné és Eszter.

Nagyot kiáltott fájdalmában a legény:

— Megvert az asszony! Visszavette a várat!

Emberei nem értették. Csodálkozva néztek rá.

— Hamar lóra! El innen!

Maga rohant elől, be az istállóba. A kantárt kezébe kapva vetette föl magát lovára. Kivágtatott a kapun. A többiek lóhalálban nyargaltak utána.

Az eliramlott legények után már a por is leszállt, mikor Dornburg lovasai a felvonó hídhöz értek.

Aztán nagy csend ült a várra. Senkisem beszélt arról, ami történt.

Annál hangosabb volt a monoszlái csárda.

Éry Pál itt akadt el embereivel. A

vezér keservében ivott nagyokat. Az emberek meg jó szokásból. Szólt a nóta, messze kihallatszott az erdőkre:

*Zsupra, agg nő, szökj fel kabla,
Hajazött férjed, tombj, Kató
Az te szép palástodban,
Gombos sarudban.
Haja, haja, virágom!*

Ha megindult a szó, a legények szidták a németet.

— Idejönnek hozzánk! A tisztje uraskodni, a legénysége rabolni!

— Vezér kellene, ki lehetne verni valamennyit!

— Hol a vezér? János király, hol a törököt hívja, hol a német felé szelődül.

— Gyenge az ország, meg van tépve.

— Mindig gyenge a nép, ha nem lehet megzendíteni a lelkét.

Éry Pál csak hallgatta a beszédet. Annyira tele volt a lelke keserúséggel, hogy csak a kómarti várra gondolt, meg arra az erdei útra, ahol egymás mellett lovagolva jöttek: az asszony, a leány, meg a német kapitány.

A lárma szilajodott, a legények verték az asztalt. A korcsmáros aggódva várta, hogy mi lesz.

Megnyílt az ajtó, feketeruhás, hosszú köpönyeges fiatal ember lépett az ivóba.

„Adjon Isten”-nel köszönt és egy-két lépés után megállt, körülnézett. Láttá, mi történik itt. Megeméltette süvegét:

— Békesség velünk!

Egy pillantásnyi csend után a legények megint nekiduhajodtak:

— Gyere, pajtás, igyál velünk! — hívták és nyújtották feléje a kancsót.

— Köszönöm, szíves barátságokat, — felelt az érkezett. — Az út porára jól esik egy kis locsolás. Ki népei vagytok?

— Éry Pálé.

— Hol az uratok?

— Ott ül az asztal sarkán.

Az ifjú ránézett a dacosan könyöklő Éry Pálra. Láta, hogy érintetlen áll előtte a boros kancsó. Udvariasan köszönt feléje:

— Üdvözöllek, uram, vándor diák vagyok. Wittembergából jövök. Viator István a nevem.

Éry felütötte a fejét, végignézte a vándordiákot:

— Viator? Mint a Sylvester! Szégyenlítek magyar neveteket?

— Nem szégyeneljük. A tudósok rendjében most ez így szokás. Semmit se vesztettem magyar voltomból, hogy nem Vándornak nevezem magamat, hanem Viatornak.

— A köntösöd se magyar.

— Mert még odakint készült a németeknél.

— A neved is idegen, a ruhád is az.

— A lelkem magyar.

— No aztán mi lesz azzal a magyar lélekkel?

— Hogy micsoda? Hát úgy-e, hogy van itt magyar név, meg magyar köntös? De van-e magyar lélek?

— Más sincs!

— Semmi sincs! Magyar lélek volt azokban, akik ezt a hazát megszerezték, meg azokban, akik megtartották. De nem volt azokban, akik elvesztették, sem azokban nincs, akik nem tudják visszaszerezni.

— Nincs vezérünk! — mormogták a legények.

— A vezér nem úgy pottyanik az emberek közé. A nép lelkéből kell teremni a vezérnek. Mert különben szava kiáltó szó marad a pusztában. De annak a hitvány nemzedéknek, amely Mohácsnál elvesztette a hazát, nem lehet vezére.

— Az én apám is ott esett el — patant fel Éry Pál.

— Ahol nemzetek pusztulnak, kevesen vannak a bűnösök és sokan vannak az áldozatok. Édes apádnak nem kellett volna elesni, mert a halála nem ért annyit a nemzetnek, mint amennyit az élete ért volna. De elesett, mert magyar volt és a magyarra bűneiért ki volt mondva az ítélet.

— Ki mondta ki az ítéletet?

— Az igazságos Isten.

— Honnan tudod?

— Mi volt itt ebben az országban Mohács előtt? Egypár hatalmas úr országolt és tiporta a törvényt. Mikor már kirabolták az országot, eladták a Fuggereknek a magyar bányák kitermelésének jogát. Tudjátok-e, hogy ezekből a bányákból Hunyadi János magyar hadsereget tartott fenn és mindig visszaverte a világot hódító törököt? De akkor az ország nagy úrai nem zsákmányolták a nemzet pénzét a saját kényükre, mint Mohács előtt Báthori a nádor, Szalkai az érsek, Szerencsés Imre, az alkincstáros és társaik. És mikor a Fuggerek kifosztották a bányákat és az országgyűlés megállapította, hogy kétszázezer forint kárt okoztak az országnak a rabló országló urak, akik sápoltak a Fuggerektől, azt bizonyították, hogy még az ország tartozik a Fuggereknek hetvenezer forinttal.

(Folytatjuk.)

BETŰREJTVÉNYEK.

(Egyenként 2 pont.)

1.
(Györgyi Gyula)

RE
—
CEPT -T

2.
(Hursán Pál)

365 nap a y
—
bo x k

3.
(Hursán Pál)

T figyelmeztet **á** kalpag

4.
(Hursán Pál)

h S S S S S *á á á*
 S S S S S

Az előző számokban közölt rejtvények megfejtése:

Keresztrejtvény.

A F A R K A S O K D A L A
L O T U S Z L Á N D O R
A G O N Ó T A R E G E
P H M A V É S Ö N G F
M A Á I L Z A I O
Ü Z E N I I A G Y A R
V V I Z I V Á R O S M
E L Ő Z Ő I A R A R Á
L A S O L E A E T
E D E E R A T O E M U
T O G O I G H E R E S
E G E R E K E R I E T Ó
K A R O K É S R E N D E K

REJTVÉNYÜZENETEK:

Közöljük kedves megfejtőinkkel, hogy az idén is megtartjuk a pontversenyt; ennek díjait év végén osztjuk ki azok között, akik a legtöbb pontot szerezték. Ezen kívül minden szám megfejtői között — ha csak egy rejtvényt fejtettek is meg — külön két jutalomkönyvet sorsolunk ki, egyet az alsósok, egyet a felsősök számára. Az első szám megfejtői között a következők részesültek jutalomban:

Knap Magda IV., Békéscsaba és ifj. Esztergály Gyula VIII.

Kérjük megfejtőinket, hogy a megfejtésekre pontos címüket és osztályukat is írják rá.

Kockarejtvény.

b a r o m e t e r
a n a l i z i s
r a k a m a z
o l a j o z
m i m o z a
e z a z a
t i z
e s
r

Számrejtvény.

Mi füstölög ott a sikon távolban.

Számantani és mértani rejtvények.

- a) apa 40, anya 32, fiú 8.
- b) 24 darab 2 oldal fekete,
96 darab 1 oldal fekete.
- c) 30 és 60 tehát 6.

Betűrejtvények.

- 1. Tintásüveg.
- 2. Induló.
- 2. Végig az úton.
- 4. Egy füst alatt.
- 5. Egyedülálló.

Versenyre lányok és fiúk!

Az Ifjú Évek szerkesztősége az első félévre a következő pályázatokat hirdeti:

1. Elbeszélés vagy útleírás. (Lehet akár komoly, akár vidám.) Jutalom: I. díj 20 pengő, II. díj 15 pengő, III. díj 10 pengő.

2. Vers. Jutalom: I. díj 15 pengő, II. díj 10 pengő III. díj 5 pengő.

3. Rajz (tusrajz). Jutalom: I. díj 15 pengő, II. díj 10 pengő, III. díj 5 pengő.

A pályaműveket aláírni nem szabad, hanem csak jellegével kell ellátni. A nevet borítékban kell mellékelni s a borítékra ugyanazt a jeligét kell írni, amely a pályaművön van.

Beküldési határidő: 1936 november 20-a.

Az eredményt decemberi számunkban közöljük s ekkor kezdjük meg a nyertes pályamunkák közlését is.

BUDAPEST, 1936. OKTÓBER.

XV. ÉVFOLYAM 2. SZÁM.

IFJÚ ÉVEK. Ifjúsági folyóirat.

Alapította Algöver Andor.

Laptulajdonos az Országos Evangélikus Tanáregyesület.

Főszerkesztő: **Dr. BÁNKÜTI DEZSŐ.**

Felelős szerkesztő és kiadó: **Dr. REMPORT ELEK.**

Szerkesztő-bizottság: **Dr. H. Gaudy László**, Bpest, **Keken András**, Hódmezővásárhely, **Raskó Kálmán**, Szarvas, **Dr. Ruhmann Jenő**, Sopron, **Weiszer Gyula**, Nyíregyháza, **Dr. Zelenka Margit**, Bpest.

A kiadóhivatal vezetője: **Ruzicska László.**

Postatakarékpénztári csekk számla száma: 26.111. — Telefon: 1-823-84.

Megjelenik a tanév folyamán minden hónapban.

Előfizetési ára egy évre 4 pengő, egyes szám ára 50 fillér.

Szerkesztőség: Budapest, VII., Damjanich-utca 28/b. III. 22.
(Kéziratok ide küldendők.)

Kiadóhivatal: Budapest, IV., Deák-tér 4. II. em.